

Knygos grąžinimo terminas
LAPELIS

Knyga praleis grąžinti nurodytu laiku	
Ankstesnai iki knyga išduota _____ kartą	
Name: „Lapeliai“ 01- <u> </u>	

Marijampolės rajono Bibliotekų centras
Igliaukos filialas

A N Z E L M A S M A T U T I S - M Ū S U K R A Š T I E T I S
A T S I M I N I M A I

Paruošė: Gražina Maliejenė
Igliaukos filialo
vyr. bibliotekininkė

K 888.1.09
Ma 665

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka (Vytauto g. 20)
Informacijos skyrius Nr 79
Invent. Nr. 0517448

Į Šiaurės vakarus nuo Igliaukos, maždaug trečiajame kilometre stovi medžių apsupty sodyba, kurioje stūgso dar praeito šimtmečio pradžioje statyti pastatai. Sodybos pietvakarinėje dalyje yra didelis tvenkinys, kurį supa gražiai išsirikiavusiu maumedžių eilė, Šiaurinėje dalyje yra senas sodas. Tai rašytojo Anzelmo Matučio gimtinė, kuri 1987 metų gruodžio 22 d. Lietuvos TSR kultūros ministerijos kolegijos nutarimu įtraukta į istorijos paminklų sąrašą.

Anzelmas Matutis (tikroji pavardė Matulevičius) gimus 1923 m. sausio 7 d. Marijampolės rajono Zomčinės kaime. Pradinę mokyklą jis lankė Igliaukoje, ir ši mokykla didžiausiasi orieš dušimtį metų į gyvenimą išleidusi poetą. 1989 m. cequažės mén. 20 d. Igliaukos vidurinėi mokyklai suteiktas A. Matučio vardas, o nuo 1998 m. sausio mén. 29 d. viena Igliaukos miestelio gatvių pavadinta jo vardu.

Laikas negaliletingas - pašáleziai greitai bėga dienos. Užmarštin jos nusineša ir žmonių atmintį. Todėl nálvoju, kad šiu žmonių, kuriems teko laimė bendrauti su rašytoju, pasakojimai padės išsaugoti jo atminimą.

Pasakoja rašytojo brolis Romualdas Matulevičius
gim. 1935 m. Zomčinės k.
gyvenantis Pamargių k.

AS Matulevičius Romualdas-jauniausias Anzelmo Matulevičiaus Matušio brolis, tuomet gyvenęs Zomėnės kaime. Mūsų šeimoje buvo trys sūnūs ir dvi sūnerys. Julius, Anzelmas, Gražina, Kosyta ir ož. AS buvau jauniausias iš vienų. Tėvelis mirė, kai man buvo tik 3 metai. Likom globoje mūsų mamytėn. Tėva atstojo brolis Julius, nes jis buvo vyrininkas. Virando jisai mamos vadovuva, tvarko Okio reikalus, nes turėjo atstovininką metu. Anzelmas-priekablikas. Anzelmas manis buvo kniai įvairiausių premonių valon, jis ei man mėgautis tuo tarsi priešlėq vaidovuoti. Virko vaidas tikiuosi būti labai geras tėvelis, kuris kai pasakoja labai mylėjo gamtą ir to meto žydišias pievas, per mūsų sodą tekantį upelį. Jis vingiuodamas per žydišias pievas gurgejo į Jierią, kuri per Buktos mišką treukė tollyn į Nemuną. Dar mažytį paimdavo tėvas ant rankų Anzelmą, čia pat prie upelio, prie kranto Jiesios ir sakydavot:

-Žiurėk sūnel, klouzyk sūnel, žorai klouzyk...
Prabilo roistas ir Jiesior pakrantės tankies; durčiuk, durčiuk, Paplak-paplak! Kinkyk-kinkyk! Vaisionki!..

Gol ir tas neprankomas tėvio norumai, išvelrumas ir rulamis tolesni je gyvenimo tikale. Mylėti monto, mylėti žemės ir viena kuo cuva: ūkralius, priukšt-litir įvairiausiai, kaij manata vilcas iš Nevezis žemėlių. Dovori tuomet mokytis. Pradžioje mokytojauti tuo laiku, kai susikūrė pirmoji Lietuvos neprikalauomybė. Kai pasakodavo: susirinks klumpėti mokiniai, naturėdami nei kuo nupairengti. Labai jų gaila būdavo, o mokytis visi norėjo, vini gabūs buvo. Kai kurie naturėjo net sasaiuviniai, pieštukų už ką nusipirkti. Tačiau mokytoja už savo pinigus nupirkdavo, kad tik jie gelėtų mokytis. Tačiau tačiau pirmasis mokytojavimo metais mokytojams atlyginimo nemokėjo, dirbo iš pasižentimo, kad tik graičiau atgimtų Lietuvą. Naujytė buvo labai religinga, motyt, jai Dievas ir tačiau padėjo, kai ištakėjo už ūkininko, kuris turėjo 34 hektarų žemės. Reikėjo išmokti austi, verpti, bei megzti. Mes visi buvome aprenti jos baltiniain ir pats Anzelmas bégiojo su margomis kelniutėmis iš marškinėlinių. Anzelmas pradžioje mokytis Pamergių pradžios mokykloje. Kai mama su broli Juiliu išciurenkė į mokyklą Anzelmas buvo iš paskon verkdamas ir sūrma "mama, až nėlikau nomi". Mirko jni daugiau nebėliko, kai p nusivestti ir Anzelmo. Mokytoja paklausė, kodėl tas vaikas verkie? Metina viską popasakojo ir mokytoja abu paliko tai dienai mokykloje. Juos susodino į vieną suolą. O kitą dieną ir völ tas pats, sėdi kartu suole, o mokytoja anto, kad Anzelmas rešo geriau už broli Juilių. Tačiau paliko abu juos mokytis. Tokiai ir buvo mokykla pradžia Anzelmo, Pamergių pradžios mokykloje. Vėliau, kai baigė Pamergių mokyklos, perėjo mokytis į Teliniukų, Pamergiųose buvo tik trys

skyriai. I Igliukų čia tris kilometrus. Tuo metu vaikomai buvo labai ždomū. Ūkininko laukus ribojo linijos, o tam linijom įjin takučini, tai vėlai jieji būdavo iki Pilkavos kaimo, o tuo kaimo ženklu buvo vienkelis - platen kelias i Igliuką. Ant kelio surutikėjavo dvi gryba ir kūčių, tai ir linksmiu būdave keliavoti. Šmeru žingsniuoti buvo tiktais pavasari ir vasarą, kai i pradžią buvo tikri sėmėjai, reikėdavo klempti po purvyną su sunkiomis klumpomis, o žiemą daubyti nuo padų guminus sniego. Kai kildavo pūgos, veždavo vaikus rogomis. Žiemose tada budavo labai šaltos, tai kelias vienos vėžės jeigu tik pasuknai į šoną, tai ir apvirsi, o vnikus kiek džiaugsmo, bei jauko.

Tėviškėje buvo didelis, ažarnis apnuožęs, gilus, gražus prūdan, o jame didžiulių, aukšinių karorū pulkai plaukiodavo. Pakraštystė Anzelmas knip varlickas, braidžiojo ir siurto į milžiniškus karocus. Gal nuo to laiko ir tapo užkietėjusiu žvejui, bet grybautuoju. Prūdimenu, suorganizuojas grybavimo, o kitoje vietoje, kurii nėrū vienoje buvo iš dvi...ju kilometru. Vakare eidavoto ant šieno misgoti. Surinkdavo Zomčinės vaikus ir mes mažieji, Kozytė ir pusbrolis Vidukas taip pat norėdavom eiti grybenti, bet nespėdavome iš paskes baigti, tai dažniausiai mus palikdavo namie. Kai pabusdavom, kiek drug būdavo triukšmo ir ašarų. Kartais ir mums laimė nunišypsėdavo. O Anzelmas būdavo, knip burtininkas pirmas eina ir pasakoja: "Ten už beržo baravykan, o dar toliese stovikite". Nubėgi pažiūri ir ištirau pūpca baravykai. Su juo - viri spūdnys gryboujant eiti kartu, vienam būdavo pirmas, vienas ką norėdai nuodavo, arba cileraštį deklamodavo.

Iglioje tuomet buvo visi pradinė mokykla - penki skyriai. Kai baigė Iglioje, tada įeindino mamytė į vežimą ir išeidė į Marijampolės gimnaziją. Vėliniu baigė gimnaziją ir mokėsi mokytojų semi-narijoje, kurią baigė 1942 metų birželio 12-tą dieną. Kui vieną birželio mėnesio rytą, per vacoras etostogas, brolis Anzelmas buvo naruose, kažkas pasakė, kad miške yra daug nviečių. Ir vėl kaip visada suorganizavo visus Zomčinės vaikus uogauti ir šviečiant skaiciūni žvalgutei patrukėti į mišką. Miške mus pasitiko tokis grožis, paukštelių čiaulbėjimas, prie kelmu, pakraštinių medžių uogos. Šeštą vienai paukštinių čiaulbėjimui netilo ir pažiūrėti užimti, kurin buvo pamaloni lėktuvų gėrimų. Virš galvų pamatėme vieną lėktuvą ant kurio šono buvo kryžius, o kitą su raudonom žvaigždėm. Jie abu, vienos priėšais kitą, lėkė labai dideliu greičiu. Pasigirdo kalkosvaizdių serijos, virš galvų nusvimbė kulkos, kurios kliudė, netoli mūsų medžių žakas. Jesu lapais krito ant mūsų galvų, o mes, kaip žąsiaukai, pabirem po rniai. Netom, kad vienos lėktuvos, kurios buvo su žvaigždėmis, nraipyle

dėmuis ir krito žemyn į miško gilumą.Tada brolis sakuko:"Vnukai,kninos,bėgę namo!Aš tuptoju didelėje žolėje ir mažai tecurintau,kas dedesi ir kokis čia gali būti karas.Išlirkęs iš žolių skubėjau pa-vyti savo draugus,kurių jau buvo partizano rinkuose ir tikiu skudom-nom,nulikę vienos miško gyrybės ir grožyben,tačiau tuo laiku ir prasidėjo balsios dienos,užėjo rusų armija,prasidėjo vyru šaudymas,gaudymo ir brolis neišvengė tos bėdos.

Anzelmas tada turėjo dvirati,nes tuo metu,tai buvo gerinusių susisiekimų.Tuo laiku mokytojavo Santuikoje ir važinavo į kažkokį knimą,ar prie ežero.Jam bevažiuojant prie kelio iš krumų pasirodė barys karai vių,kurių jis nustabdė,patikrino dokumentus,iškraštė ir rado Lietuvos žemėlapį.Tai tiek ir užteko,pasirodo kažkur netoli išvoko su partizanais susižaudymas,todėl russai buvo labai žiaurūs,surišo rankas ir varę.Juokdomiesi nužō šautuvų buožamis,šūkavo:"Banditų vade,že tau?"Parvežė į Marijampolės mūrus,kur prasidėjo tardymai.Tris mėnesius kerkinė,daužė,bet laimė,kad mamo mokėjo rusių kalbėti.Tai per pabūstamus žmones nužinojo kur gyvens tardytojas.Jis buvo kažkos žydas.Mamo nuvežė skiliundi,bidoną degtinės,nuksiniu žiedus,o sesuo Gražina nusiėmė nuo rankos nuksinių laikrodiką ir atidavė.Tas labai jam patiko,nes tuo laiku žmogui gyvybę už laikrodį atimdavo.Paskui po saunitos ji paleido.Labai buvo suvargęs,iškankin-tas,matyt,ir atcityje sveikintei tos končios pakankė.

Vėliau mokytojavo Simnas,Sciriųjuone,o dar vėliau persikėlė į Alytų.Skundėsi,kad labai sunku raibyti,jeigu koki nora žodži ne taip phrasai,tai tuoju tė cilérantių nurašo.Ir saugumas ne kartą peropėdavo,terdė už mažinusių niekutį gaudino kalėjimu.Dauginusių Anzelmos režė vnikame,gal todėl,kad taip labai mylėjo gamtą,Lietuvą ir jos ežerus,miškus,bei savo tėviškę.Labai mylėjo ir vnikus,ankydavo:"Vnukai tai viskas,tai toutes eteities".Jeigu mes vnikame nieko nepaliksime,neparašysim lietuviško,tai mūsų tauta surusės,o Lietuvos verdas bus išbrauktas iš pačulio žemėlapio".Motutis daug vaikams cilernaičių buvo parošer,bet kai cisutė persekiojimai nepavyko ju išsaugoti.Dar vnikas bus damas pricimu,kai tėviškėje,po klevu parva-gyęs išsikasę dėžę,o tenai buvo daug jau išspausdintų mačinėle cilernaičių.Jie visi jau buvo nadrékę,neįskaitomi.Dėžę atplėšęs pra-dijo verkti,net keista pasidaro.Niekada nemaninu,kad Anzelmas gali verkti.Senatvėje mūsų memytė gyveno Žirniškių knime,pas dukrą Kazys-tę.Brolis Anzelmas dažnai aplankydavo,atnešdavo puokštę gėlių,vien- da linksmas.Dėčę pasitikdavo mano sesers vnikai,kurių mursi-ni nuolat zujo aplinkui.Tai nesina grįždavo pracasti,o jinsai anky-

davo: "Vaikai ir turi būti murzini, ko tu čia pergyveni". Koks gi vaiskas, jei nemurzinės, paleuk užnugs ir nusipraus! Niekada neaplankdavo ir mano šeimos Pamergiuose. Kai būdavo Igliaukoje koks susitikimas su mokiniais, tai visada mus aplankydavo ir lyg koks šviesus žiburėlis mums nušviendavo kasdieniniuose darbuose. Visada paguodavo, nuremindaavo. Kai gyveno Alytuje ir mes pas jį nuvažiuodavome. Jis nirkada nesidžiugė miesto gyvenimu, sakydavo: "Koki Jūs laimingi gyvendami kaime, turit tyra orą, žvarų maistą, net patys reišivaisduojat koki jūs laimingi. Labai nemogo miesto triukšmo. Dėl to susirando Gudų girioje prie Uosupio upelio labai gražią vietelę. Pasistatė mažą trobelę, kurią pavadino Dreve. Sodėdamas prie stalo kurdavo eileraštius, o kai pailedo tai grybaudavo, upelyje rytai s, labai anketi įmesdavo meškerę ir augaudavo gražių, raudontainių upėtekų. Mes nuvažiuodavom su vaikais grybauti, visuomet vedaavo kur yra dnungiausia baravykų, o baravykai pas jį visi turėjo vardus. Randa pilka galva tai ūsukis ant viso miško; "radau faistiq", o buvo atskira rūdinė raudonų baravykų, tai , kad sužuka: "radau komunistą". Kai kurie atvažiavę rešytojai net užcigaudavo jo rokiškias, bet jisai te nepaice. O kokis skoni būdavo pas jį arbata, kuria jisai visada visus pavainindavo. Būdavo nubėga prie upelio, ten parenka visokių žalelių tiktai jam žinomų, ir , kad išvirs, kvapas neapsakomas. Dar iškeps radęs sidžiulio baravyko galvą, kaip jisai sakydavo: "tiktai ant sviesto reik kepti, tai tikras skonumolis". Ir su gera nuotaika pailejė, prisigrybavę, pasikalbėję traukdavom namo.

Vieng kartą atvažiavę pas man Matutis, buvom gavę laišką iš Šiaulių, rašė sesuo Gražina, prašė atvažiuoti, nes aigulievo. Anselmas visada važiuodavo aplankytii, visada išklausydavo pradymus, bet tada pagalvojo ir sako, "žinot turbūt užteks kitais rūpintis, turbūt jau daug sveikata reikės pasirūpinti. Tada suprntom, kad Anselmas jau serga". Kažkoks išblyškęs, nuvargęs atrodė ir sako, kad man čia kažkas nerezai. Prasijus savaitei sužinojom, kad jisai serga. Nuvažiavom aplankytii į sanatoriją tai nestodė, kad toks didelis ligonis dar ir pažuoknuvo. Man taip metais, 21 rugpjūčio, suėjo 50 metų, tai aš jis kvičiau atvažiuoti. "Gerni brolnu, pas tave būtinai atvažiuosiu". Šalia sėdėjo jo sūnus Valius, pelingavo galvą, o tėvas jam tarė: "klaunyk, Valieu, tu mane nuveši." Kai vėliau lankėm jau buvo matyt, kad sveikata kasdien vis blogėja. Kai atidarėsi palatos duris pamučiau ji Švytinčiom skim ir jisai tarė: broli, priėmim u Šiaudien Švenčiausią, tai aš dabar jau laimingas, gal bus man lengvinu kentėti." Kokis jums didelė laimė matyti dabar tokį ekaicių saule, žydiinčius medžius, skraidan-

čiauc ir čiuļbamčius prakštelius, o aš tuoju ūite viso nemantysiu."Aš
ēmīsu reminti, bet jisai man tiesiosi ūiesiosi pasakė:"Niekas tokių li-
gu nepnagydo, tai kam man ,Romualdai,dar kalbi?"

Paskui dieną po dienos vis silpnyn ir silpnyn, o rugpjūto 21-ojo
gavom žinią ,kad Anzelmas mirė.Tai buvo mano pats liudniusias gimta-
dienos.

Pasakoja mokytojas Petras Klebaris
gim. 1925 m. Kalevų k., Pakruojo r.
gyvenantis Igliaukoje, Iglės g. 14

Atrodo, kad tai buvo artėjant į pabaigą šeštajam šio amžiaus dešimtmeciui. Vieną gruodį rudens dieną pastebėjau prieš mokyklą ē ve vaikatinėjanti mūsų mokyklos direktorių L. Lekavičių su kažkoki man nepazistamu žmogumi. Jiedu šnekučiavosi, kažką aptarinėjo.

Kaip vėliniu iš mokyklos vadovo sužinojau, kad tai buvo jo pirmoji pažintis su pradedančiu rešytoju Anzelmu Matučiu, kuris norėjo megzti artimesnius ryšius su mūsų mokytojais, moksleiviais. Direktorius jo pageidavimais mielei sutikęs, tam pritarė ir mokytojai.

Taip prieš bažnyčią augančių liepų pavėsyje gimė mūsų draugystė, prasidėjo glaudus bendravimas, kuris tęsėsi iki pat poeto mirties.

Prabėgus dar kuriam laikui, poetas Matutis pirmąkart po minėto susitikimimo svečiuojasi Igliaukos vidurinėje mokykloje. I susitikimą atvyksta ir kaimyninių mokyklių ststovai, daugieusia literatų būrelinariai. Rašytojas skaito savo kūrybos eileraščius, juo paseka mūsiškiai ir būsimieji poetai iš Gudelių bei Igliškalių. Matutis aptarė jųjų pirmuosius bandymus, patarią, kaip eiliuoti. Vienam kitam padovanėjo po knygelę, anksčesnių savo eileraščių. Visi susitikimu patenkinti. Patenkintas ir pata poetas. Pirmieji ledai pralaužti.

Panašūs susitikimai kartojausi tai plutesniu, tai siauresniu metu. Neretai vien uždaruose mokytojų būreliuose susėsdavome prie stalos, Anzelmas (taip dažniausiai mes iš jų ir kreipdavomės) būdavo atviras, nuoširdus. Papasakodavo ne tik apie nūdienos įvykius respublikos Vilniuje, bet taip pat daug ką prisimindavo iš savo vaikystės ir jaunystės dienų.

Poeto tėviškė-Zomčinės kaimas, Žalia iš vienos ir kitos pusės buvo Kulingės ir Pielkuvos kaimeliai.

Tėvų sodyba tarp kalvų. Netoliausia, šiaurinėje pusėje, tėsėsi žalinėjantys miškai, o prieš juos į rytų pusę skubėjo erauni Jiesiai. Kaip pasakodavo A. Matutis, tėvas jį mažą dažnai nešdavosi prie Jiesios pasiklausyti pavasariniio lekšttingalų čiulbėjimo. Tai būdavo jau užvotiskos, nepamirštamos Šventės, jau nuo vaikystės turėjusios itakos besiformuojančiai poetiškai jo sielei.

Tėvas liepdavės mažajam Anzelmukui įsiklausyti ir į Igliaukos bažnyčios varpu skumbėjimą, kuris ramiai dieną pasiekdavo ir jų sodyb-

pirmiausia pasigiradavo mažojo varpelio ašturus skambus eidas:"Dil lind! dilind, dilind!"... Jam nutilus, dualini ir didingai pasigiresdū didžiojo varpo balsas:Džan, džan, džan!..." "Ar girdi, sūneli, ką sakę varpai?Pirmais šeukis:"Kūlingė! Kūlingė! Kūlingė!"...Antrasis:Zomčine! Zomčinė! Zomčinė!..."

"O gal tėvelis ir tiesą sakydavo", -abejoja savo prisiminimuo poetas.

Tėvas Ahzelmas mylėjo.Ankstyvą pavasari, kai jau medinpadémis klumpémis apsiavus nebebuvo galima nausomis kojomis pasiekti Igliukos, pasisodindavo sūnų ant arklio ir jodindavo jį į mokyklą. O po pamokų atjodavo pasitiki.

Pasakojo kartą rašytojas, kaip atairadęs Zomčinei keimyninės gyvenvietės vardas "Pielkava".

Kai 1812 m.Napoleonas traukė į Rytus, jo armija buvo apsistoję i beržyne netoli Zomčinės. Į virtuvę pas kareivius ateidavę vietiniai žmonės prašyti valgyti ir atsigerti.Rodydami tuščius indus kiekvienas kartojo tą patį:"Pilk kava". Prancūzms tie nesuprantamie lietuviški žodžiai giliai įatrigo, ir beržyne buvusią gyvenvietę pavadino "Pielkavu". Tuo vardas išliko iki mūsų laikų.

Ne kartą su mokiniais teko stebiti talkininkauti poeto tėviškėje, pietvakarinėje jos pusėje kirsti krūmus, valyti sanguolius ir kitu. Išvalytas tvenkinys su žydiņčiomis ievomis, šimtamečių liepų alėja ir ne jaunesni augyboje stovintys klevai darė dideli įspūdį skandino apmąstymuose spie poeto vaikystės dienus, prabėgusias žinome gražiausie gamybos kampelyje.Taip gimė ciltraštis:

Poeto tėviškė

Kur ievužės prie tvenkinio rymo,
Ir klevai remia dangų žali,
Kur svaidu nuo bitelių dūzgimo,
Nesustojęs praeit negali.

Šimtametės čia liepos prie tako
Nuberstyto gegužio žiedais,
Lyg vaikystės vėl pasaką sekus;
Kur poeto bėgiota kėdais.

Čia motuliė sūpavo ir vystė,
Čia skembėjo lopšinė švelni.
Čia prabėgo kaip sapnas vaikystė
Su drugeliais basa pajiesy.

Čia jausmingi lakštingalų tryliai
 Prie gimtosios bokštės senos
 Ligi šiol tebeaidi dar tyliai
 Tartum eides poeto dainos.

Slenke ilgesnio metei iš lėto
 Tarp kaštonų ir melsvo dangaus,
 Laukia tėviškė grižtant poeto,
 Laukia mylimo savo sunaus.

Žilagalvės kur obelys rymo,
 Kur palengėj bijūnai rausvi,
 Kur puikuoja šermukšmimi be grimo,
 Nesustojoje prieit negali.

Mokytojas Kazimieras Balickas parašė šiem eileraščiui muziką
 ir išmokė šią dainą mokyklos choristus.

Vienokios ir kitokios spinties susitikimai tėsėsi toliau. Kertu su poetu į mūsų mokyklą atvykdevo kompozitorius . . . Gaižauskas, aktorė Leonavičiutė, literatūros kritikas Linkevičius ir daugelis kitų Anzelmo draugų. Žadėdavo vis atsivešti rašytojų V. Petkevičių, bet jo nežinias kodėl, taip ir nesulaukėme.

Vieno susitikimo metu Matutis papasakojo tokį nucykį, kaip jis buvo peruošęs V klasei gimtines istorijos vadovėli. Pirmajame puslaplyje buvo toks motto:

Jums pasakos
 Istorija,
 Kaip nuo žilos senovės
 Prie Nemuno
 Lietuvini
 Su kryžiuočiais kovės.

Vadoveliui pasirodžius, gavo kvietimą atvykti į LKP CK pas vieną aukštą pareigūnų (pavardės nebeprisimenu), kuris kontroliuodavęs idėjinį leidinių atspalvį. Pastarasis ėmės įrodinėti, jog ši posmą reikėtų performuoti taip, kad jame būtų ryški ir idėjinė pusė, kad būtų matomas broliškų tautų bendrovimas, kovojant prieš amžiną lietuvių prieš-kryžiuočius.

Matutis pasijuto užgautas ir atsigrėžęs savo patarėjui pasakė: "Atsisek savo kelnes, iigrūsk į jas dar meškinę ir pabandyk tada tas kelnes užsisegti, jeigu tiek teišmanai apie poeziją." Taip pasakęs poetas nusisuko ir, užtrenkęs duris, išėjo.

Praslinkus perai metų po poeto mirties, minėto istorijos vadovėlio pasirėdė naujas leidimai, tačiau jo motto, sudarytas iš šešių

poemų, atitiko visus keltus reikalavimus, tačiau po juo nebuvo mati autorieus pavardės.

Tradicinius susitikimus mūsų vidurinėje mokykloje ima pakeis susitikimai Matučio "Drevėje", esančioje ant Uosupio kranto, toli muose Verėnos miškuose. Kelionės ilgos, bet įdomios. I jas pakviesd ve mus patas poetas jam patogiu laiku, bet dažniausiai tada, kai Ūl pakrantėje pražydoavo lievos.

Įdomiausia buvo pati pirmoji kelionė, mat, beieškodami "Drevėto" legendinio pasakų namelio, paklydome tuose Dzūkijos pušynuose. Nusibodo ir poetui mūsų bėlukieni, išėjo jis, dažrėsi, iš kojo sav svečių, kol pagalbu susitikome. Matučio buvo nustatyta, kokis tvarka pirmąkart atvykę svečiai galėjo patekti į tą pasakišką "Drevėto" stovinčią kitoje Uosupio pusėje. Per sraunu, bet negili upelį buvo permeata kokios dešinties metry ilgio nužievinta pušis. Nuo bandeha iki jos galėjo būti kokie šeši metrai sukštis. Tuo lieptu (be jokių turėklų) turėjo pereiti kiekvienas atvykėlis. Kaip tai padaryti, pademonstravo patas poetas, pareidomas ji kaip cirko artistas virve.

Prasidėjo eitynės. Lieptas siūbavo. Einantįjį kiti gąsdindavo vyrų visi šią kliūtį įveikė. Atėjo eilė moterims. Ir štai viena pirmųjų, pasiekusi liepto viduri, atsiga suplasnojo rankomis, pasvirė į šoną ir be parašiuto nörė į Uosupio viduri. Žiūrovus sukeust baimė, kuri atsloga tik tada, kai vyrai, nora ir šlapiai, bet sveiką gyvą ištrenukė savo bendrakeleivę. Baimę pakeitė juokas ir linksmos kalbos, kurių užteijo visą dieną.

Kadangi poetas mylėjo moteris, pagailėjo likusiu ir jas atleido nuo tos rizikingos kelionės per lieptą.

Panašių kelionių į "Drevę" į tą paslaptingesnę pasaką namelių igliukiečiai ilgėdavosi, lnuodavo nekontrisiai kasmet pavasario ir prasytančių lievų, kad vėl atvyktų į tą nuostabią gamtos ir žmogaus rankų sukurtą ūventovę, kur mūsų žemietis Anzelmas semdavosi sau neišcenkančių kūrybinių jėgų.

Namo grįžgavome su savotiško priesaikos daina, kuri gime tū išvykų metu Ūlos ir Uosupio pakrantėse, kuriai muziką priteikėjau ankaščiau minėtasis Igliukos vidurinės mokyklos mokytojas Kazimieras Balieckas.

Ne kartą...

Sugrižiu aš čia völ, kai šilas
Pavasario dainą suos,

Ola kai, nuo ievų pražilus,
Man pasaką miško kartos.

Skubėsiu, pėsukęs iš kelio
Pušyno švėčiniu takučiu
Prie pasakų mažo namelio,
Prie lppžio gražiausią dainų.

Aš čia nusilenksiu šventovei,
Sukurtai gamtos ir žmogaus.
Ant girnų granito ji stovi,
Ir amžiai pro ją nukeliaus.

Žinau, čia bus miela pabūti:
Aplink šaltinėliui čiurlens.
Skambės devynbalsė kakštutė
Prie Uosupio tyro vandens.

Ne kartą i pasakų Šilą
Aš grižiu atgal prie Olos,
Kur kanklės poeto prabyla
Žiedeliams brangios Lietuvos.

Neretai A.Matutis lankydavosi pas saceri ir jauniausią savo broli, gyvenančius netoli téviškės. Nors trumpam užsukdavo ir į mūsų vid. mokyklą pasikelbėti vienu kitu klausimu ir sisuresniame ratelyje. Užsimindavo apie ruošimąsi perduoti téviškę. Iš kalbos jeusdavosi kad apie tai įmekėti jam sunku, gaila, kad pardavus viskas, kas buvo nuo veikystės brangu, miela ir šventa, gali amžinai pasitrukti į nežinią. Jeusdavosi, kad poetas dar kažką tuo klausimu norėtų pasakyti, gal paprastyti, bet... nežinia kodėl neišsakyta mintis nutrukdo, ir jis ataisveikindavo savo bičiulius.

Kartą parašiū mūsų Anzelmu laišką, kuriamo išdėsčiu kai kurių jam artimų žmonių bei savo mintis jo téviškės klausimu. Smulkiai turinio nedeprišimenu, bet minėjau, kad reikėtų iškurti poeto literaturinių muziejų, padaryti gerą priežiavimą, tinkamai sutvarkyti sodybą aplinkę, taip, kad šis kempelis ateinančioms kartoms išlinktų kaip aviesus mūsų mylimo rašytojo atminimas. Ilgai netrukus, gavau tokio turinio laiškę:

Alytus, 1981.V.6.

Mielas poetiškos širdies Mokytojau,
nuodirdžiausias ačiū Jums už ikvėptą laišką, už meilę gimtejai
žemei, o ir mano gimtinei po sukštakumi enemis liepomis. Tartum drauge

su Jumis pavaikštintuose "prūdo" pakrantėmis,tartum grižau į jau labai toli palikusią vaikystę.Ir matytis,es u labai jau senas,kad mano žoviškė darosi lyg ir eksponatas,tartum kažkokia relikvija.

Mano sveikata,deja,šlyja ir šlyja,ir labai didelis persitempi man,ypač kūrybinis,lyg ir pranesauja,kad "keleivio laždelę reikės jau padėti".O dar labai norėtusi bent vieną kartą,tegul ir šešiast dienų žingsnelių nuėjus,augrižti bent vienam vekarui į Zomčinę,atsi nėsti už stalo su pačiais geriausiais bičiuliais,su broliais eser mis,o gal dar ir su visai suvytusia beveik devyniasdešimtmete Mano.Jei žini svajonei bus lemta išsipildyti,jausiuosi labai ir labai likimo apdovanotas.

Manau,kad ir gimtasis namas,kokiį ji savjonėse matė mūsų velion Tėvas,iiki to laiko gali būti atstatytas,tvenkinys skaidriu ledu užtrauktas,ant ledo žaidžiantys jau mano anūkliniai...Manau,kad visa tai bus,kol yra išdidūs ir orūs igliukiečiai bei mano bičiuliai,kol daug kuo galiu ir patys pasirūpinti bei petim šitq reikalą pareti.Ašiū Jums dar kartą,kad lyginai taip galvojate ir,kaip regiu,veikiate.

Dabar-prie konkrečesių klausimų.Kreipiuosi į Jus,kad kai ką perduotumėte Direktoriui ir kolektyvui.Sekmadienį,X.10,išskrendu bemož nauditei į Uzbekiją.Orišiu ne vėlieu,kaip V.16,o tuo metu prūgos iėvos Žydės-Šiomet visko völnoja...Ar X.17 iš pat ankstyvo ryto neatbildžtumėte visi prie Drevės?!Non regis,pratęstume dėrą tradiciją.Labai laukčiu.

Antra-gegužės 28 ar 29 (reikia labai sutikalinti!) tikrai atvykniu su kritiku Linkevičium,ektore Leonavičiute ir respublikiniu rediju leidose įrašymui.Gal gebeliuką mokykloj,gal gebeliuką Zočinėj.Norėtusi,kad ir dainelė spie poeto tėviškę suskambėtų,ir sna inscenizaviju(gal kiek labieu pašlifuota),ir dar šis tas šilto.Gal reiketų mažinusių deklamatorių-net darželinukų šiek tiek įjungti?Vieno tik nereikėtų-už stalo sedėjimo:rasime ten kokią pakrantę Zomčinėje,prinasiim:... su užkodoliu paprasčiausiu,mūsų atsivežtu butelišiu kertėjusiu...Taip ir jaukiau ,ir paprasčiau,ir žmogiškiau ir-tegul Jums visiems rūpesčių kuo mažiau būna.

Tai gal ir viską surešiau.Kur ten visko-daug daugiau liko Mirdyje,bet negi ją popierius lape išdėstyti?!

Tikiuosi,kad greitai susitikoime,daug ką apšnekosime.Tiesa,kažkur pasimetė Direktoriaus telefono Nr.Būkite geri-praneškite.

Prūšau perduoti visiems visiems mano geriausius pavaasarinius linkėjimus.

Visuomet Jūsų-
n.Matutis(parašas)

Pratęsdami, kaip minėjo Matutis, tą: dore tradiciją" 1981 V 17 nemaža grupė mūsų mokytojų atbildėjo į "Drevės" tilpome susėsti pirvame "Drevės" aukštę, kur poetas papasakojo apie savo kelionės įspūdžius po Uzbekiją. Kiek pabuvus paprastė vyrus padėti pastatyta jo kiemelyje naujas vartus, kokių nickes iš atvykusių nebuvu matę Juos sudarė dvi telefoninių stulpų storio pušys, augusios per 2-3 metrus viena nuo kitos ir kokių keturių metrų aukštyste jos, lyg rankomis susikibusios, taip tvirtai buvo susaugusios į vieną kūną. Šią "įsimylėjusiųjų" pušų porą mūsų žemietis rado vaikščiodamas po mišką. Iglišukiečiams teko garbė pastatyti šiuos idomius vartus. "Drevės" šeimininko vedina mūsų grupė per vartus pirmoji patraukė kelionėn prie Ūlos, prie Velniaus raiščio, apie kuriuos išgirdome įvairių pasakojimų. Per pietus Matutis pavaišino visus labai skania arbatą, pagaminta iš įvairiausiu miško augalų, bet to mišinio sudėtienė net prabangioms viešnioms neaniko.

Moterys ėmė rašytoją klausinoti, ar jis nebijo naktimis vienos girių glūdumojo būti, ar nickes jo negėdina, neužpuola. Sekėsi, kad nebijo ir papasakojo tokį nuotykį.

Kartą vidurnaktyje atvažiavo lengvoji mašina. Pasigirdo beldimai duris, kai jos buvo atidarytos, nepažįstamasis išdidžias prisistato: "Pulkininkas"....toks ir toks. Matutis atsakė: "Aš čia nepripažišt jokių pulkininkų, jokių generalų. Pas... mane atvyksta Jonai, Petrai Juozai..." Atvykėlis pasijutė nejaukiai, jo išdidumas dingo.

Geigužas pabsigoje įvyko ir antrasia laiške pageideutes susitikimas poeto teviškėje. Dalyvavo mokiniai, svečiai iš Vilniaus, radijo dėrbuotojai darė įrašus. Buvo rašytojo gimines, artimieji. Truko tik 90-metės motinos, kuri dėl sveikatos negalejo būti kartu. Vyraavo jauki pakili nuotaika. Tai buvo paskutinis tokio platus nastro susitikimas.

Velyvą 1969m. rudenį įvyko naujosios Iglišukės vidurinės mokyklos atidarymas, kuriamė dalyvavo pats Žvietimo ministras M. Gedvilas užėdėsi iš rajono centro, kaimyninių mokyklų atstovai. Buvo jų tarpe ir A. Matutis, mūsų mokyklos suklėtinis, kaip visada drėsus, nepataikėjantis, drėstantis bet kam pasakyti į okis tiesą.

Antrąjį atidarymo dieną prie stalo jis atsistojo kalbėti. Pasakojo apie nesenais įvykusi susitikimą su Kapsuko mokyklos-internato (direktorius Spurge) mokiniais, kurie moks daugiau kaip šimtą lietuviškų liaudies dainų, jas deinuoja.

Peržvelgęs prie stalo sėdinčiuosius, paklausė:
"Ar koko jūsų mokyklos direktorių mokinius deinuoti liaudies dainas?"

Prie stalo tyla.

-Aš klausiu, ar moko jūsų direktorė mokinius lisaudies dainų.

Vėl mirtina tyla. Jokio atsakymo. Mututis dar kartą peržvelgia nedinčiuosius ir pakeltu tonu prabyla:

-Jeigu nemoko, tai vyt tokią direktorę lauk!

(Direktoravo tuo metu M. Želvienė). Situacija prie stalo nebuvo maloni.

Nepamenu gerai, ta ar kita proga direktorės pavaduotoja S. Pivoriūnaitė paprašė, kad poetas parašytų dainę apie Igliaukę. Jis pažadėjo pasakyti. Po pusmedžio už vieną metų tokia daina jau skambėjo mūsų mokyklos salėje. Muzika-kompozitorius Gaižausko. Ją atliko Matušio iš Vilniaus atsivežti solistai.

Žemiu dainos tekatas:

Igliauka-gintinė mama

Miglu pilkos skaros suplyšo...

Per ežerą plaukia daipa.

I seulę linksmi atsigrižta

Igliauka-gintinė mama.

Dainom apjuosiui.

Kviečiamas apsėsim

Vei platų platų lauke,

Už balto stalo

Leimuižę kviesim.

Pakviesim tau, Igliauka.

Šuvédros plaukot žydrynej!

Barkuoikit ,balandžiai klevuos-

Vainikų darbų tau mes pinam.

Igliauka-dukre Sūduvos.

Jaunystė čia žydi ir skrenda

Aukščiau už žavino svajones

Pro žalių šilelių, Šlavantų

Sparnai ligi smulčo tenoš!

Mus žygini į ateitį kviečia.

Vilioja plėšinuai kelisi...

Nelinko, nepalub igliaukiečiai-

Tvirti Sūduvos qžuolai.

Ne paprastai greitai bėga laikas, versdamas vieną po kito metraščio lapus, kuriuose atsispindi A. Matučio ir mūsų mokyklos bendravimo sverbesnieji epizodai. Artėja 1983 metų sausis-poeto šeštiasdešimtmetis. Mokykla ruošiasi jį reikiamai sutikti. Sausio 15-oji. Papuošta salė pilna mokinų ir mokytojų, belaukiščių pasirodantį poeto. Pasigirata balsai: "Ateina, ateina!". Salėje - plojimų sudra! Tarpduryje pasirodo besiūpsantis mūsų svečias-Anzelmas Matutis. Per visą salę tautiniais rūbais apsirengusių mergaičių koridorius. Jos virš galvų iškelia tautines juostes, ir tuo gyvu tuneliu į sceną, džiaugsmingai plojant, ateina poetas, kur jį positinka du skaitovai ir pasigirata žodžiai:

Mylimas poete,

Mes tiki tvirtai: neužmirš Jūs gimtinė,
Dainas ir eiles Jūsų miniai kartos,
Jei darbu gražiusių vainiką nupynėt
Leukems ir padangi brangios Lietuvos.

Jums ačiū už vyturio giesmę, už saulę,
Žvaigždėtę padangių Žydryną,
Kad nuostabų kuriot mažieniemo pasculį,
Kad mokot mylėti Tėvynę.

Jums linkim Jagų ir gerieusios sveikatos,
Gražiusių kūrybos žiedų.
Lėčiu tegu slenka ir dienos, ir metai,
Ilgisu bent pabūsim kartu.

Maloniu šypeniu ir galvos linktelėjimu portas padėkojo skaityvame už nuoširdų sveikinimą, už norą ilgiu pabūti kartu.

Šio istorinio susitikimo proga mokyklos vadovybės buveu įpareigotas padaryti pagrindinių prabežimų apie Anzelmo Matučio kūrybą, kuo paprastaisiais žodžiais parodyti vaikams poeto širdies kilnumą, jos troškimą viską viską atiduoti mažiesiems, kad išmoktų mylėti savo tėvelius, gėmtą, savo Tėvynę Lietuvą. Kaip ir kiek pavykčiai įpareigojimą atlikti - spręsti ne man. Apie visa tai nebūdama gal ir prisiminė, jei šis pranešimas nebūtų buvęs poetui paskutiniu. Juk sekantį panašaus minėjimo jau nebuvu skirta jam sulaukti. Tačiau dar kartą sugrižti į 1983 metų sausio penkioliktąją, į pilnutele mūsų mokyklos salę, pažusti nors iš dalies tą nuotsirkęs žubusią mūsų.

Mylimas poete,

Serbiami svečiai, kolegos mokytojai, mieli moksleiviniai.

Nors pats viduržiemis, bet mūsų mokykloje šiandien nėeilinė pavasariška šventė. Kodėl?

Šioje salėje daugiausiai jaunimo, o jų žydičias vaikystės ir jau nystės dienas iprasta vadinti gyvenimo pavasariu. O pavasaris juk neatskiriamas ir nuo paukščių čiulbuonėlių.

P. Gvirks vienoj savo knygoj klausiamai sušunka: "Koks būtų kiema be Šnekūčio pavasarij, be jo giesmės...?!" Tas prasčiokas paukštis švili pauja skėtruodamas, džiugina kaip īmanydamas verguoli.

Jos, vaikai, turbūt jaučiate, kad mūsų kiemas šiandien tikrai pavasariškai šventiškas, kadangi su mumis vėl kartu-šnekutis, tas paprastas, visada linksmas, jaunas dvasia, visų mylimes ir visada laukianas poetas A. Matutis.

Šnekūčiu, manau, ji galima drąsini pavadinti ir todėl, kad jei dauna, skirta jums, vaikai, nenutyle jau eilė dešimtmečių. Ir kiekvieną kartą ji suskamba vis gražiau, moledingiau.

Kaip žmogus, poetas Matutis turi daug gerų envybių, bet ryškiausias jo būdo bruožas yra neišblėstanti meilė jums, vaikai.

Realytojas jums paskyrdė savo talentą, jėgas, sveikatą, jums išdaliję kilniesuinas savo mintis, atidavę širdį, visą gyvenimą. O tai-jau labai daug.

Atrodo, kad jo didžiausios troškimai-matyti jus, veikučiai, laimingu, vienintolis noras, kad būtumėte geri, darbštūs, dori, globotumėte gamtą, brangintumėte savo gimtąją kalbą, mylėtumėte tėvelius, savo šalį savo Tėvynę Lietuvą.

Tai jaučiamas visoje jo kūryboje. Poetas tvirtai tiki, kad jūs, vaikai, skaitydami jo knygas, išaugoite dorais žmoniūmis, kad jūsų darbdavė mūsų gimtoji žemė bus dar gražesnė, rytojus šviesesnis.

Savo kūrybinį kelią A. Matutis pradėjo dar tolimes pokario metais, kada lietuvių tauta jeutė poeto trūkumą, o jų labai ir kėjo, kada nerimą kėlė L. Giros žodžiniai:

"Kaip kankliai be stygų-teuta be poetų.

Kas dvaisią gaivintų, jei dauniai tylėtų?",
kada E. Nėris skelbė, jog "lakčtingala negali nečiulbėti"

Tuo sunkiu laikoterpiu, žodindamas šviesesnę viltį, iš mūsų širdis negalejo neprabilti, nesučiulbėti ir poetas Matutis. Muskambe nuotaikinių pirmieji jo posmai:

Grok, žiegeli, smuikeliu,

Šok, kas geli, tarp gėlių.

Poetui gerni pažįstomas mažųjų poseulis, jų normi, sickimai, kadangi jis pats kuri leiką dirbo mokytoju.

Kurdamas jumyse, vaikai, gėrio ir grožio pasauly, poetas pasirenka vien rašytojo kelią. Pats pasineria į tą fantastinį pasauly. Apsigyvena paslauptinguose Dzūkijos miškuose stovinčiuose ant Uosupio krante nepaprastai gražiame pašakų namelyje, kur naktimis susirenka žvėreliai ir paukšteliai pasidalinti savo džiaugsmais ir skausmais, savo rūpesčiai ir lūkesčiai.

O mgsu poetas moka labai daug kalbų. Jis supranta ir gėlelės Hypnis, ir lapelio šlamę, ir paukštelių glesmę, ir upelio ūjurelenimą. Klausosi gamtos balsų, užrešinėja, ir taip gimus gražiausios knygėlės, skirtos jums.

Jose, jyg savotiškoje vaikiško pasaulio enciklopedijoje, randate atsakymus į įveiriausius jums rūpimus klausimus:

Pasakyk vaikams, kupry,
Kam tą kuprą tu turi

Kai vandens, žolės nėra,
Mane papeni kupra.

Kiek daug jose gražieusių pamokymų, kaip elgtis, mylėti tėvelius, gamtą, Tėvynę, kovoti su blogiu.

Negalima neprisiminti pačių gražieusių, kurie jaudina ir mažuosius ir sunugusius. Koks nuožirdus pokalbis Gedimino pilies bokšte motinei ir dukrytės:

-Pasakyk, -mamytė klausia,-
Kas čia tau visų gražiausia?
Tarp kalvų, namų baltų
Man gražiausia, mama, tu!

Arba koks gimus gyilestis mažos mergaitės ūirdelėj, matant žiemę berželį:

Palink, beržytį, gal tau šalta?
Be imk mažyti mano paltą.

Kokias paprastais, o kartu pagarbiais ir prasmingais žodžiais poetas formuoja vaikuose gintinės, tėviškės supratimą, kokią ugdo Jon Melle:

Ar jis žinote, ar ne,
Ką vadiname gintine?

Mame, tėti, miškų, laukų,
Kvieti, kur ant kalno euga.

Vaivos juostą Nemune-
Juos vadinančių gintine.

Vai ,medi,skaldytas žaibų,
Iš kur tiek sėmeisi jégų?..

I snulq keldomas šakas,
Semiuos jégų iš žemės nš... .

Velėna tėviškės ūventos
Mane gavina nuolatos.

Be jos nš mirštu ir silpstu,
Be jos nuvystunei ir tu.

Gimtinė kiekvienam brangi.I ją pavassari parskrenda paukščini,
sugrižta išcivini. Be jos širdis nerimsta, Čia,kur skambėjo motinos
dainos prie lopšio,kur žengti pirmieji žingsnisi,visada miela ir ge-
ra.

Džiugu,kad mūsų mylimas poetas suvo 60-mečio žvėsti atvyko į a-
vo gimtajq Igliaukq.Su savaisiniais juk visada mieliu.Tq jie pripa-
kino ir veiname savo eileraštyje:

Virš žalio šlaito paukštė skraido kaip žarija suksinė.

O mūsų širdis gaus ir sušildys tiktais miela gimtinė.

Atvyko ne tuščiomis renkomis.Neveltui prabόgo 60 metų.Daug nu-
veikta,daug padaryta.Aruodai pilni.Yra kuo posidžiaugti,pasigérēti.
Lietuvių tautai,jei neklystu,per tq laikotarpi poetas padovanojo
daugiau kaip trisdešimt pavadinimų savo knygų.

Tai neikainuojama dovana,tai didelis lobynas,kuriame telpa vi-
sa mūsų gimtoji tėvų žemė su savo ažerasis ir upėmis,su klonaisis ir
miltinkapiais,su giriomis ir padangiu žydrynu.

Tačiau šalin viso to mūsų mylimas poetas padovanojo jums,vei-
kučiai,ir pačią brangiausią,pačią gražiausią dovaną,be kurios nebū-
tu buvę ir anksčiau paminėtų dovanų.

Štai ji:Skambioji kalba"

Tau,vaikuti,dovanoju skambią skambią kalbą.

Lys varpelini,lys žvangučiai jos žodeliai skamba.
Tau,vaikuti,dovanoju ir brangiausią žodį:

Lietuva!-

Širdim ir lopom nepaliuk kartoti.

Geresnos dovanos ir negalėjome laukti.Tad už jq,už šį brangiau-
sių žodį tenuskamba poetui nuoširdus mūsų visų eidi:

"Ačiu,ačiu,ačiu!(skandavo vissa salę):

Šio Garbingo 60-mečio proga visų mūsų mokyklos mokaleivių ir
mokytojųvardu noriu nuoširdžiai padėkoti mylimam poetui už jo nu-
veikti dideli literaturini darbų,už tai,kad su savo geriausiais bi-

čiuliais sutiko aplinkyti mūsų mokyklą, palinkėti geros geras sveikatos, ilgų ir kūrybingų gyvenimo metų, kad dar ne vieną jubiliejių dešimtmetį galėtume kartu atšvęsti šioje salėje.

Noriu palinkėti asmeninės leimės, o svarbieusia, kad dar gresian poeto kūryboj ir toliau skembėtų tas brangiausias žodis "Lietuva", kurį rašytojas nūma padovanojo ir kurį kaip šventą jo priesaką ir ūždim, ir lūpom mes visada kertosim.

Kalbėjo taip pat atvykę svečini, aktorė Leonavičiūtė deklamav poeto eiles. Buvo paruošta ir meninė mokinų programėlė, mokytojos P. Strolienės inscenizacija iš A. Matučio kūrybos. Kalbėjo apie savo kūrybą ir poetas, dalijosi praeities prisiminimais. Jis nuo ūždžiesi padekojo mokyklai už gražų ir šiltą jo priėmimą, palinkėjo igliaukiniams geriausios sėkmės, ižreiške viltį pavasarį vėl susitikti jo tėviškėje-Zomčinėje ir, lydinas plojimų, tuo pačiu gyvuoju tautiniu koridoriumi išejo iš salės.

Prie durų jį sutiko buvusi mokyklos direktorė M. Želvienė, pa sveikino ir paklausė:

— Kaip laikotės, rašytojau, kaip sveikata, savijauta, sulaukus Žeimedešimtmetė?

— Ašiu, puikiai! Sveikata ir savijauta tokia, kaip buvo prieš dviešint metų, — linkamei šypsodančiai atsakė Anzelmas Matutis.

Atrodo, kad tu pačių metų pavasarij į mokyklą vėl atvyko poetu Leonavičiūte ir Linkevičium. Kartu su dideliu grupe mokinų pėsti išvykome į Zomčinę. Medžiai dar buvo be lapų. Diena vėjuota. Už tvartant kalvos, nuo senų laikų buvo išlikusios žvyrduoduobės, priklausinės A. Matučio tėvui. Mokiniam buvo leista laisvai pažiusti. Kiek džiaugsmo! Jie visi nusileido į žvyrduobes, susikūrė leužą, žaidė išdako, krykstė.

Poetas stovėjo ant kalvos ir stebėjo duobėse vykstantį gyvą vaikiškų spektaklį. Jo veide jautėsi malonus pasitenkinimas, skruostais nabogdavo šypenio spindulėlis, kartais pavirsdamas juoką. Tai veidas surimtėdavo, žvilgenis nukrypdavo į žemumoj netoli ese atbundinti mišką, savo krantus mezgojančią pavasarinę Jiesią.

Gal mūsų žemietis mintinis sugriždavo į nauvo tolima vaikystę, lyginėdavo ją su diaspriejo kojų, žnidžiančių vaikų gyvenimu, gal galvojo dar kada nors sugrižti prie Jiesios Šaltinėlių, kur su tėveliu kadaise klausydavosi likštinių giesmelių. Gal...

Linksmu vaikų pertraukėlė baigėsi. Einame į sodą sedinti jubiliejinius, poeto atminimui skirto žuoliuko, kuris čia augtu ir žaliuoju, būtų tinkamiausias simbolis, menantis ateinančioms kartoms.

čia gimusį, augusį ir gyvenusį mūsų mylimą rašytoją Anzelmę Matutij

Prie šio darbų poetas su aktore Leonavičiūte vedasi ir dabartinių Žios sodybos ūžimininką, dėbātų ir visada linkamą Algį Lanauką, kuriem teks rūpintis, kad q̄zuoliukas prigytų ir žaliuotų.

Reikia tikėtis, kad Algis, kai reikalings, viską padarys, nes jis naujai atstatė begriūvančius sodybos pastatus, išvalė tvenkinį, bei giliai sutvarkytį aplinką. Pasak paties Anzelmo, jo tėvelis apie tokį tėviškė galėjo tik svajoti.

Graži vieta sodinimui surasta netoli nuo tvenkinio, vakarinėj sodo dalyje.

Visų susirinkusiųjų apsuotas pats A. Matutis pradeda kasti q̄ liukui duobę. Ir kaišenčio, ir stebinčiųjų nuotaika gera. Rašytojų siemė darbe pavaduoja ne vieną.

Pagaliau q̄zuoliukas pasodintas. Jis lyg nedrąsinių žvalgosi nejoje aplinkoje, lyg stebi susirinkusį jaunimą, poetą, ncnujausdamos, kad jis mato pirmą ir paskutinę kartą. Daugiau jo niekada nesulauko.

Atsiuveikinant A. Matutis paankė trumpą, bet jautrią kalbą, kai komi ir ašarę išspaudusią. Atsiuveikinome ir skirstomės namo, išgyvenę daug malonių, nepamirštamu akimirkų.

Tik vieną mūsų mylimas poetas kiek paejėjęs sustojo. Susimąsčiusiu veidu pasisuko į q̄zuoliuko pusę. Rankoje spnudė pirmųjų pavasarinių gėlių puokštę, prasivėrė lūpos, lyg norėdamos dar kai nors pasakyti naujai pasodintum medeliui, paprašyti, kad jis saugotų šviesų tėviškės atminimą, ir daug daug kartų lauktų jojo sugrįstant.

O gal širdis nujautė, kad šiandieną jis atliko paskutinį pateivimą savo gimtajam kampeliui, kad jo kojos daugiau nebego stys rūsotų sodo takelių, kad niekada nebegrindės laukų vyturėlių giesmė. Gal...

Deja, tai iš tikrujų buvo paskutinis susitikimas su Anzelmu Matučiu jojo tėviškėj, kuri jau niekada nesulaiks grižtančio poeto.

Jau buvau minėjęs, kad ,presidėjus draugystei su A. Matučiu, jis nuolatos žadėdavo Igliaukon atsivežti ir rašytoją V. Petkevičių Laukuavom, bet pastarasis nesirodė. Ir Anzelmas pradėjo rečiau liesti šio atvykimo klausimą. Neklausinėjom, bet iš atskirų nuotrupų jau tam, kad terp judviejų atsiradusi kažkokia trintis.

Kartą A. Matutis su nuoskauda kalbėjo apie tai, kaip Rašytojų Sąjungos postupyje buvo ieškoma kandidantu (iš vaikų literatūros) Anderseno premijai gauti. Sunkiai viskas čia, nesisekė rasti. Pirminkai jautiantis paklausęs, tai ką pagaliau duosime. Vyraovo tylna.

"Tai ka si pagaliau?..."

-Nagi Matutė su savo "Genio kelve", -ironiškai prasišiepęs, prabil V. Petkevičius.

Jautėsi kažoks pavydo atspalvis, noras įgelti. Matutis sakėsi iškudžiai išgyvenęs buvusio draugo pašiepimą.

Presidėjus žiemai, gavau pakvietimą 1984 12 08 stvykti Alytun ! susitikimą, kur A. Matučiui bus įteikta Anderseno premija. Nustebau. minėtą dieną su mokytoja Stroliene navykome į minėtą šventinį vakarą. Buvo rašytojų iš Vilniaus, svečių iš Alytaus.

Po susitikimui vadovaujančio kalbos, členkėjo atstovas iš Maskvo rašytojai iš Vilniaus, rūjono mokyklų delegatai. Teko pasisakyti ir man, kaip Igliukos vid.mokyklos atstovui, kur kadaise mokėsi Anzelmas, kaip su juo bendraujame iki šiol, kokio mūsų santykiai. (Žemiuose pasiskymo tekatas)

Mieli šie pobūvio dalyviai, gerbiamaas poete ir mylimas mūsų mokyklos sūnau, Anzelmai, šie vakares ne eilinė respublikos rašytojų gyvenime, didelis įvykis Alytui, kuiame Jūs gyvenate ir kuriate, džiugti šventę Suduvos žemei, Jus išauginusiai, ir ypač mokykłai, i kurių kadaise klampejote purvina aplūžusios Igliukos gatve ir prieš pusėnčius ją baigėte, pradėdamos ilgą ir nelengvą gyvenimo kelią.

Mokykla visada stebi savo buvusius suklėtinius, jų pasirinktus kelius, nes jos didžiausius troškimus matyti savo vaikus, cinančius doru ir teisingu gyvenimo keliu.

Nuo to laiko, kai poetas Anzelmas pradėjo savo literatūrinį kelią, Igliukos vidurinė mokykla neišleido jo iš savo akiračio.

Jis dažnas ir visada laukiamas igliukiečių svečias. Mus džiugina kiekviene jo naujai pasirodžiusi knyga, kiekvienas jo apsilankymas Igliukos vidurinėje mokykloje, literatūriniai vakarai, išvyko prie Uosupio į jo pasakų namelį - Drevę, kiekvienas naujas laimėjimas bei literatūrinio darbo įvertinimai.

Kiek daug sveisių ir gražių prisiminimų išliko mūsų mokyklos istorijoje apie žemietį Anzelmą.

Vardu jį ipratę vadinti dėl jo paprastumo, nuoširdumo, šiltų ir draugiškų santykių su mūsų mokytojais.

Kauno karo muziejaus sodelyje simboliską dailininko Bučo skulptūrą "Šejėjasmėn" visada labai artimai primena gerą, paprastą, nuoširdą žemės ūkio valstiečio sūnų A. Matutę, kuris jau daug metų kantricių beria tiesos, žmoniškumo, gero ir grožio sekla į plonius dirvonius - mūsų tautos vaikučių širdis.

Ir toji sekla, sušildyta jo rankų, jo širdies meilė žmogui, tėviškėi, žmonai, savo kraštui, savo Tėvynei Lietuvie, randa gerą dirvą.

gražiausio mūsų tautos žiedo-vaičiučių širdelėse, dar nesuluošintose, nesugadintose gyvenimo, ir iada gausų derlių.

-Auga: gražus atžalynas auga, -rašė kadaise K. Binkis spie Lietuvos jaunimą.

Taip, auga. Tik šiandien tas atžalynas gražesnis, laimingesnis, apgaubtas didesniu rūpesčiu.

Ir kad iš jo išsaugtų gražūs ir sveiki medžiai, o šientys savo lietžiai, savo Tėvynei, reikalinga tam užslynui nuolatinė globa, geras dvasinias penes.

Mums, mokytojams, ypač džiugu, kad šioje srityje jau ilgą laiką sekmingai darbuojasi, formuodamas vaikuose geriausias žmogiškas savybes, visą gerbiamas ir mylimas mūsų mokyklos suklėtinis, mūsų mokyklos sūnus, poetas A. Matutis.

Kad tai tiese, liudija poeto darbų pripažinimas ne tik respublikiniu, sąjunginiu, bet ir tarptautiniu metu. Ir tai mus džiugina, daro didelę garbę ir senai poeto gimtinei, kur skambėjo švelni motinos lopšinė, jo tėviškei, kur šimtametės liepos tebelaukia grįžtančio sūnaus, daro garbę ir mokyklei, kur poetas pažino pirmuosius gėrio ir grožio pradus.

Mielas mūsų Anzelmai, dalinantis su Jumis Šio atminimo vakaro džisugamo valandėlėmis, leiskite mūsų mokyklos mokytojųvardu nuoširdžiai padėkoti Jums už dideli ir kilnų darbų, užklėjant gražų mūsų tautes atžalyną, palinkėti kuo geriausios sveikatos, sekimosių gyvenime ir ilgų bei kūrybingų darbo metų.

Po oficialios dalies sceneje vienos Alytaus vidurinės mokyklos mokiniai parodė inscenizuotą "Margaspalvę genio kalvę" Labai gražios miško dekoracijos. Scenoje ant kelmo sėdi A. Matutis, jaučiasi nuverges, o aplink jį vyksta visas žvėreliai ir paukštelių veikmas, stebi poetas savo knygos veikėjus ir malonias iems šypsoci. Gražios, išpudingos ir naujoviškai peruoštasis spek taklis visiems labai patiko. Ir veikams ir svėčiams A. Matutis nuoširdžiai padėkojo už jam parodytą pagerbą.

Suruoštose vakarėlių metu prie stalų vyravo jauki atmosfera. Kalbėjo beveik visi užstalečiai dalyviai. Jų kalbos daug atviresnės nuoširdesnės negu minėjimo salėje. Kalbėjo taip pat ir mūsų mokyklos atstovė mokytoja Petrutė Strolienė. Jos jausmingą, lyrinę kalbą siltais plojimeis palydėjo pobūvio dalyviai. A. Matutis, artiminusių mano bičiulių sprūptas, atidžiai klausėsi visų pasisakančiųjų, kuri kalbos skambėjo ne pann-girika, onuoširdumas, malonūs prisiminimai padėka už jo ilgametį ir sunkų darbą, už širdies šilumą, išdalintą

mūsų mažiesiems, už jojo mailę Lietuvai ir jos žmonėms.

Artėjo vidurnaktis. Laukėme baigiamojo poeto žodžio. Jo veide jautėsi nuovargis, balsas buvo truputį prikimęs, bet dėkingumo švytėjios akys švelniasi glostė jį supančių draugų veidus. Jis palengvė atsistojo, truputį palaukė ir malonisi kreipėsi į savo svečius: "Mi li mano bičiuliai..." Toliau kalbėjo apie savo kūrybinio darbo keilią, sunkumus ir kliūtis, sutiktas jame. Jautėsi, kad ūirdyje išgyvenę žisugsmą ryšium su nukštūja darbo įvertinimu, tačiau tuo nesididžiavo, lyd prisimindamas A. Matučio žodžius, kad "Mes ne save ugnimi žeruojam ir ne sau aplink žvišą liejam". Klausaant garbiamo Anzelmo kalbos, man atrodė, kad , jeigu jis nebūtų per daug kuklus, pasakyti kaip rusų tautos poetas Puškinas:

Exegi monumentum

Sukūrė sau paminklą ne ranka statytą.

Jo liaudis neaplenks, minėdama mano.

Tačiau A. Matučio tarptautinio pripažirimo proga nuskambėjo tik kuras, lyrinis poeto ūirdies atodūsis:

Iš ten, kur rūtos po langu želin,

Skrisk į pasauly, mano dainelė.

Nežiūrint to, kaip su ūirdgėla apgnilestanto reliktojės, šis jo pripažinimas kai kam ir iš bendradarbių sukėlė pavydę, kuri aiškinai jėto. Tačiau Matutis ir tokieems negrasino kerštu, nešmaižė, o atleido. Baigdamas prisipežino, kad sveikota imta ūlubuoti, jėgos po truputį nėžėja, o literatūrinį susanymą vis nauju atsiranda. Tačiau neprärenauda vilties, kad dar daug ką pavyks padaryti. Artėjo nakties 12 v. Pobūvio dalyviai augiendojo "ilgiausiu metu"...

A. Matutis visiems nuo ūirdžinių padėkojo už dalyvavimą ūioje Žvėjė, paproše ir steityje polaikyti nu juo glaudžius ryšius. Pakilo iš užstalts ir atsisveikindamas kickvienę pabučiavo.

Mokytojos P. Strolionės ir mančiai paprašė perduoti nuo ūirdžinių linkėjimus Iglinukos mokytojų kolektivui. Paprošė neužmiršti jojo tėviškės ir pavasarį ten pasodinto q̄nuoliuko.

Jausmingas, neužmirštomas atsinešikinimas. Netikojomė žada, kažkas bus prakutinius, kad daugiau nei mūsų mylių poeti Anzelmu Matučiui susitikti jau nebėtiks.

Jau buvome gatvėje ir staigrėžę matome, kaip jis, stovėdamas prie durų žiūréjo į išvykstenčius ir iš lengvo mojavo ranka, linkdama kickvienam laimingą kelio.

Sakoma, jog... laiko dantys aštrūs, laikas ir kaulus sugraužia. Žmogaus gyvenime vis greičiau skuba nesustojantis, nepavargstantis laikas, nešdamas įvairias steigmenas, nelauktus, netikėtus įvykius. Tokie mums buvo 1985 metai. Iprastiniasi ryšiai su Matučiu kažkaip nutrūko. Mus pasiekė žinios, kad jo sveikata ėmė silpnėti, kad gydytis jis ruošiasi važiuoti į JAV. Vėliniu išgirdome, kalbas, kad toks važiavimas jau pavėluotas, ir gydytojai patarė sunilaikyti nuo tokios kelionės. Liga pageliamu pagulduo jį į patalą. Norėjome vykti aplankytį pörtą; bet mokyklą pasiekė žinios, kad jis lankymų nenori. Jis labai išvargina, rašytojas išsiilgęs ramybės.

Prasidėjo naujieji mokslo metai, o rugpjūjo prabaigoje mūsų mokykla pasiekė liudnė žinin apie A. Matučio mirtį.

Atvyksta mūsų mokyklos delegacijos palydėti velionių į paskutinę kelionę. Ikyriši lenda į galvą mintis, ar leidotuvėse dalyvaus enkāčiu buvęs rašytojo draugas, kurį pocias vis žadėdavo atsivežti į Igliaukę.

Jeiname į salę pilnų žmonių. Karstas skėsta gėlėse. Kompozitorius Gaižauskas paskutinių kartų smuiku groja liudnų Gedulingo melodiją. Prie karato garbės sargyboje liudnū susimąstyti veidu stovi ir rašytojas V. Petkevičius. Stebiu jį ir su pasigérėjimu mąstan, kaip šis žmogus surado savyje jėgų pakilti virš pykštio, pavydo, nesantrūkios bei kitų blogybių ir šią sunkią velandą nulenksti galvą pali paseuli paliekantį draugę.

Mirtis, matyt, lyginis duobenų gyvenimo kelyje, moko mus daug ką džiauginti, vienais kitam atleisti.

Gedulingo eisena pamažu pajudo kapų link. Skambe gedulingo dūdų orkestro muzika. Kapus užtvindę jūra žmonių.

Prasideda Gedulingo atsisveikinimo kalbos prie kopo duobės. Brūva artimujų ašaros. Viens kaltėtojas keičia kitą. Laukiamė, kada bus leista prabili mūsų mokyklos etatovui, išsakyti Sirdyjaus susikaupusi sielvartą, aksusą, mirus mūsų krašto sūnui Anzelmu Matučiui. Juk Igliuken, kaip rašo poetas, jo gimtinė. Čia jis lankė preding mokyklą, čia išijo pirmąjį žininą apie Tėvynę, jod istoriją.

Daukame „deja, galimybės pasisakyti, atsisveikinti su velioniu“ poetu mums nesuteiko niekoks. Kodėl???

Sevo liedesi ir skausmę teko užslopinti krūtinėje, o norėtac išsakyti mintis-palikti popierius lapelyje. Nesinorėjo kažkodel jų išmesti, nors gal kom jos ntrodys ir menkovertes:

Miei gedulingo eisenos dalyvini,

Skaudi žinio apie rašytojo A.Matutės mirtį sujaudino tūkstančiu žmonių.Liudi Šiandien Alytus,liudi Dzūkija,Vilnius,liudi visa Lietuva,netekusi talentingo ir mylimo vaikų poeto.

Mums,igliaukiečiams,Igliaukos vidurinei mokyklai ši mirtis,žis netekimas dvigubai skaudesnis.Su skaudoma širdimi mes i amžinybę prilydime ne tik poetę,bet ir mylimą savo mokyklos nuklėtinį,savo sūnų A.Matutį.

Čia jis išvydo paseuli,čia,žintamečių liepu pavesy jem skambėjo motinos lopšinė,čia ji tėvas ant ronku nešdavos prie Jiesios pagalvau,ti lauktingalų dñibos.Čia jis pramynė tekeli į Igliaukos pradinę mokyklą,kur gavo pirmuosius tiecos,gérį ir gražio pradus.Čia jo gimtinė.Ir jos kaip ir pirmosios savo mokyklos nepamiršo ir kitur gyvendamas.Daugiau kaip per tridešimt metų(savo literatūrinio darbo) velionis Anzelmas (taip visada mes jį vadinom)pelaikė glaudžius ryšius su mūsų vidurine mokykla.Ji visada džiugino igliaukiečių laimėjimai,liūdino jų nesékmės.

Pries tris penkmečius etoryje nuskambėjo mūsų žemiečio Anzelmo daina(muzika kompozitoriaus Gnižausko)"Igliauka-gimtinė manė".

Mylėjo jis savo gimtingą,savo pirmąjį mokyklą ir jose buvo dažnas ir laukiamas svečias.

Laukdavome velionio Anzelmo ne vien knip poeto,kuri a kiekvienu kertą mūsų mažiesiems atveždavo gražiausiu eiliu,bet ir kaip šviečios amženybės,kaip savotiško nuklėtojo,kaip mokytojų mokytojo,kuris išdrįsdavo tiecos žodį pasakyti tiek viršininkui,tiek eiliniui kuris mokėdavo sunkiomis valandomis suraminti,patarti.

Jis visada smerkė phvydą,kerštą,neprykantą,dar pasitaikančius mūsų tautiečių tarpe.

Velionis numyse išliko kaip tauras,paprastas,kuklius,bet per tai ir dieja žmogus,nes jis mūsų tautos atgalynei-vaikams,savo liudžiai,savo Lietuvai etidavė viską:ir Tévynės gamtą,ir savo talentą,ir būrą,ir meilę,ir savo neilgą,bet kurybingą gyvenimą.

Mylimas mūsų mokyklos sūnau,Anzelmai.Sunku man Šiandienę restintinkamų žodžių,kad savo mokyklos mokytojų ir mokinij vardu galėčiau tinkamai padėkoti Tau už nuoite sunču,bet kilnų ir gražų gyvenimo kelią.

Už daug kę,už daug ką mes liksim dökinci,

Ir Tau nusilenkt net per mažą.

Ne vieną kad aplenkem klystkeliu vingi,

Kad rodci gyvenimą gražu.

Tau sčiū už žadintą Lietuvai meilę,
Už tiesą, už šilumą sielos gelmių,
Už skruosteis nubégusių ašarų gailių,
Pavirtusią žemėj vaiskiu Žiedeliu.

Už vyturio giesmę, Tau sčiū už saulę,
Zvniigždėtą padangių žydrynę,
Tau sčiū už nuostabą, grožį pasaulį,
Už pirmąjį dainą Tóvynei.

Už protėvių kalbą taip brangių ir įventą.
Rimavo kurių Tavo lūpos.
Tau mčiū už Baltijos gintaro krantą,
Vilnis jos didingai kur supas.

Už posmuis skambiusius, upeliais kur plaukė,
Už rūtą po lengu posetą.
Už rymantį beržą gimtinės plaukėj,
Už Lietuvą tarp numylėtų.

Mielas Anzelmai, tebūne lengva Tau gimoji žemė, kurių nuo vaikystės kerštai mylejai.

Zmonės pamazu skirstesi iš kopų. Liko vienaa žemės knuburėlis paskendęs vainikuose. Kapo snugėjti liko liekmos pušys ir rauda aplink kraisančių paukštelių.

Prinėjus keleriems metams po A. Matučio mirties, berods 1909-mis pric "Dreves" ant Uosupio krante, įvyko literatūrinis sąskridi skirtas poeto prisiminimui. Dalyvavo rašytojų grupė iš Vilniaus, literatai iš Alytaus, Varenos, Rūdnios, Iglišukos. Altoriai Leonaviciute skote Matučio eiles. Nuskambėjo ir rašytojų Matuzevičius, Veinilaicio kūrybos poemai. Ivairių mokyklų mokiniai atliko inacenizuotas ištraukos iš mūsų poeto kūrybos. Grejo kompozitorius Gaižausko kapela. Iglišukiečiams ststovavo moksleivė Zita Šukalskauskaitė. Ji deklamavo A. Matučio skirtą eileraštį.

Gyvos Šiandien poeto idėjos

Tolsta metai, o mintys vis gržta
Apie mylimą mūsų poetą,
Drąsu žodži, jo valią ir ryžtą,
Apie Lietuvą jo numylėtą

Ir pro tėviškę skubančią Jiesią
Palydėtą skumbios sutartinė,

Čia, kur gime sav Jones tos Šviesios,
Būti švyturin savo Tevynės.

Ne, ne rožėmis klotas jo kelias
Nuvinginę kalnelinis ir kloninis.
Ne kasdien jam amuikau žiogelis,
Ne visad bėgo dienos milonios.

Ejo tvirtas per gruodą ir pūgą,
Pyno Lietuvos ūscų vñiniką.
Ir sunkumų kely nepabūgo,
Kol mirtis nelsukta pasitiko.

O kiek liko dainų nedainuotų,
Kiek jų paslepe byrantis smėlis,
Gal tik jis, gal tik jis suskaičiuotų
Ten, prie kapo, liūdijus kudugolis.

Gal poetui tik jis pasakytu,
Kad i dirvą pasėtas je grūdas
Atžalynu jau ošim kęs rytę,
Tėvų Žemei iš naujo atbudus.

Ir kad įžiugsmas perširdi nucine,
Pildos jojo troškimai ir viltys.
Traukiai skambiai, atgimstantių dainų
Lietuva pasiryžus pakilti.

Neža sida jos Baltijos vėjas,
Klausos Nemunas ūios autartinės,
Gyvos ūidendien poeto idėjos
Kaip gvinantiai tautų ūltinės

(1989)

Ilgokai užsiptęsai anskrydžio programa artėjo į pabaigę, nemaža dalis atvykusiųjų veikštinių po miške Uosupio pakrantėmis, borūnavosi prie autoparkuočių. Jautesi kažkas ne taip, kažko trūko, kuo koncentruotų atvykusiųjų dėmei, kad nebūtų to veikštinių, blažymosi.

Man atrodo, kad trūko anskrydžiui paties avartiesių veikėjo, kuris duotų pagrindinį toną. Trūko mūsų visų mylimejo ir gerbiamo poeto Anzelmo Matučio, kurio ne vienės lyg leukė, žvilgsniuose kleidžio reuniuoje Uosupio pakrantėse.

Senka prisiminimų kraitečė apie portą Matutį. Prėjo kelios dešimtys metų nuo pirmojo mūsų susitikimo, nuo bendravimo pradžios. Per tą laiką galbūt kai ką ir pamiršau pamineti ar tiksliai papasakoti apie mano žinomą rašytojo gyvenimo dalį. Manau, kad čia pasitaikius trūkumas, netikslumas patnysis ar papildys kiti, kuriems busių dekingas.

Grįžtu prie paskutiniojo įvykio. Igliukos ~~aplyinkos~~ taryba nutarė (viršėjus A. Tamkevičius) vieną Igliukos miestelio gatvių pavadinti A. Matučio vardu. Numatyta diena (sekmadienį) bažnyčioje už Anzelmo buvo laikomas Šv. Mišion, kuriose gausiai dalyvavo iglisukiečiai.

Po pamaldų žmonės rinkosi prie kryžkelės, esančios už Igliukos bažnyčios, kur turėjo būti atidaryta ir poeto A. Matučio vardu pavadinta mūsų miestelio gatvė. Atidaryme dalyvavo velionio rašytojo žmonės, sunus, svečiai iš Vilniaus, rajono, Druskių ir Igliukos parapijų klebonai.

Prie kempinio namo priklauso lentelė su užrašu "A. Matučio gatvė" aplyinkės ir mokyklos valdovai, svečiai. Matučio žmonai padovanėjami Lietuvos trispalve vėliau, už kurią ji iglisukiečiams nuosprendžiai padėkoja.

Susirinkusiems apie poeto vaikystę pasakoja rašytojas R. Gudaitis, rodydamas ranka gatvės kryptį, kuria pirmą kartą iš žemės iš Igliukos pradinei mokyklai atėjo būsimasis poetas—Anzelmas Matutis—praleidęs joje ketvertą metų.

Teprimins či gatvė ateinančioms kartoms apie mūsų žemiétį, savo jegan, talentą, visą gyvenimą paskyrusiām savo Tėvynei Lietuvai.

Pasakoja mokytoja Petrutė Strolienė
gim. 1950 m. Igliaukos apylinkėje
gyvenanti Igliaukoje, Vytauto g.

"Žmogus gyvav, kol jis mena kiti", - visi sakau būtien Kodžiutę, kai renegio koki A.Motučio pamintėjimų mokykloje. Ir tikrai, man požiūrį JURGYVĀS JI MOCINAI, SU JIU NURIMDINDAMI, RUOKINAI JOM ŽVENTES, BUVAU JIU "Lrvéje" IR Alytuje, nuolat mokinimus apie jį priminu. Bet elankantis laikas kai kai vien ištrina, lieka ne tik A.Motutis, o ką nū tuo m-tu dariau. Bet gal taip žitu išlikusių moterų, ir bus kai poeto vaizdas.

Kai atėjo į Igliuką (1975 m.), žinojau, kad mokykla drągojaus su postu, bet man buvo truputiį nemamu, kad nė apie tą A.Motutį, beveik niko nėsinu, niko negirdėjau studijos mano, tik veikytojų skaičiai - keli ailioščius ir naturiu jokios rado mokinės apie jį.

Taip mano darbo Igliukoje sudėti direktorė Želvišienė man paskoko, kad atvažiuojo A.Motutis. Ta priešingi dienų, man pasidoro netraugu, kad nė niko nespėsi paruošti. Ačiū iš vieno našivinaišdavau, kad požiūrį teip paprotnai, be sutikimo ir iškilnių, gali imti ir atvažiuoti.

O jis taip atvažiuodavo dažnai. Jo nirkadu nereikėjo perciuvesti. Kitaus, net jo svadibus, relikcijave iš Vilniaus perciuvesti ir völ nuvažti o A.Motutis dažnusini atidavavo priešias, prieš tai jau pobuvęs pas giminę, aplenkęs kapus, pakelbdęs su Igliukais pažystomais. Atidavavo neprabebinci, penčias ir dažnai atsimėsavo vieną portfelių savo knygų, kurios išleistos daugiau mokytojams ir valstiečiams. Todėl nei su gėlėmis, nei su juostomis, kaip nė kad įsivainiavau, man jo negalėjome pasitikti. I manu mokykla jis éjo kaip į savo namus, kaip amžinai jos mokinys. Ir atėjus jis įsunkavosi įsiai vinuose tarp juunijėjų, atsigavęs, atsiskaitęs už susirventą laiką. Jis taip ir mokydavo, kad atėjo atskinkintytį savo mokyklos kaip mokinys, kaip paderęs, ką naujikys.

Taip mano susitikimai jis atėjo prapenkoti vikomis apie savo eilionę po TCMs būsių. Poankoję apie jurtas ir utėles, negidinę ir didžiulę žuvir, kurias ten žv-jojo. Ir rodū vnikama kabliukus, kurie iš žuvies žvijojo. Tačiau nė pagalvoju, kad A.Motutis lyg V.Kravuks akordinius ūžuria, priklausant ir visiškai pavargin valikus. Jis mokėjo labai gerasių mokinjų ir galėdavo kalbati valandų valandomis, o tai - tai išskliauję kleukomis.

Po to car kaltėjosi nu mokytojai, bet aš najeunes maniu, kad direktorė būtinai man parodys kaip naujo lietuvių kalbos mokytoja ir man bus gada, kad manai Piram spie A. Mstutui.

Jau natriim-nu vien suvirkinių nuosavumo, bet po to vien išsimetė, kad portas buvo užvarę, ir jaučiau įtarimą, kad turinė kažkai peruoštis, pabrėžti ji į mokyklos dieną metu ir tądėl nūčių palanktis ir būsiulyti.

Piram toki didelis mano dėkbu buvo "Naujųjų poligono" vardo kaltėjant spartimai, kai išėjo traidžių knygų pagalvoju, kad reikiu su vaikais kaip norėjų opterti ir panikvieti portu. Neįpravusiu, kaip galima aptarti posūjį ir daugiau. Užgimė žiobė, tokiai išėjimas privergėm nūkinukais, jis buvo joje prisirodė, įmantriai nūčio nūčių minėjimas, klausėjama Laimės konserto. Atrodė, portai patiko. Po to susidom ant veržo k-lmelį ir nuotraukografijomis su portu. Tai buvo mano pirmas nuotrauka nu A. Matutui. Tačiai vėliau ir pirmei "autografo". Jaučiuosi jau turinti žiną, kad jis tu prarūpė. Tai buvo žiobė.

O pavasarioje mane lėptas pakvietė pas Kleberius. Ten buvo ir A. Matutis, jis kaltėjo, kad tiek tiek papildytas tų programos, būtų geras tūriškai padaryti tokį literatūrinį vakarą. Būtų ir Lietuvos radijas.

Matutis norėjo, kad štrenkučiu naudų veiką. Būnu į čiailei, pažemiu savo rankerius netu dulkė. Ties matyliu nėkė vilnės Šešion, kaltėjosi su "verne". Švento tūriškaj buvo 1961m. Gręžės nūčių. Ir nūčių per radija klausom birželio nūčių. Portas buvo labai leiningeras, kai jam uždėjom nūčių veiniku. Tuo metu kaip tik čia per Lietuvą "Porsijos pavasari". A. Matutis ir noko: "Dabar ten kai nori užduoti nūčių veiniku, bet nė leiningeru, gaudamu, jis tūriškėj". Ir veikiai, ir mokytoju, ir gimininiu priguzdo į tūrišką. Buvo labai graži viena. Šventaj buvo "istorė I. Leonavičiui" ir radijo literatūrinis laido redaktorių šventėlis. Kuriame lauko, ūkom, spalio 11-o klausėjant radijo laidos girejori ir tūriškės prakėdžių čiuvinys. Tai labiausiai nevojo portu. V. Veikai buvo atrigalvojo įvairiausią klausimų. Atimėnu, vienais "klausėjau" A. Matutis nenorėti buti koibatininku, jis sako, kad nūčių neingesalvoj, bet gal buvo įdomėjantis klausimais, ar yra tūriškai perduo radijas radijas? Tūriškiam vadinau, bet arba nepraskyčiau. Bet jis dar praeidinėju, "prakėdžio" portu. (Dvi tūriškės suvirkinių savaime. Tos suprājome.)

O mano vienų brinciantiaptinti už mirto mano atsakymas, kai "verne" užklauče, kai jis pasečia mani, čia išrodo: "Fėjos kūulė", kai finas, ir jis išmir buvo pas kūulės buvuri?

Kai ši atėjus virbti į Iglinuką, velykis jau buvo 1972 metų, nuo naujos mokyklorūties išvyko, įtraugtas į A. Antučio, kirkvišne paverstę, išvomėjant, po tais trisdešimtose mokytojų į "Dravo." Vykdavome su vyrinių ir vaikomis. Tai buvo labai geras tradicija. Abi pirmos kartos buvo gal 1962 metais. Apie tą išvyką tebuočiai turi:

"Jau daug metų pervaert, išvomėjant Uorupio žyiant, man nurodėjantės po to skubimo nurodys, miško išmigęs vaučiųje "Dravo." Ir čia patys bandėtumėm iš mūsų "Iglinukų" (čia vaučiųje buvo vairinės portas) tikėjome išvyništį nuo sunkio mokyklinių būrių, pernanti jėgą, jaunatviškes nuotilios iš vaučių linkevo mūsų Šenčionės, keturis metais, - chinkas, Alytaus - vėliau vadėjus A. Antutui, nesigiri durių nevarikšti žlinis Lazdijų kalnuose ir miškeliuose.

O "Dravo" buvo daugelis netikėtumų. Tiesa, kurį pirmo kartos norėjo patekti "Iglinukai", tuo pačiu "Velioje tiltu" - kito būdo užvilkymo dieninio linkevo eufemizmuose - įtrauktas Uorupio vagonas. Nė lengva tai buvo. Kas buvo mis, kas vagonas, o kai kuo net tris - ar plunks Uorupin vili kalio braga.

O portas, paikinti vaučiųje linkevioje pušies viršūnėje, priekiniame kelių kartu grakštėjusi priejo tiltu, net butų nemurkudamas iš linkevo nepabugdamas.

Pasiptinkojęs, nesiviliškinęs, portas apdalinė tuse knygoms, išvirkė kstiliukus. Visa misija aplinkėje buvo tuberkuliozės A. Antučio arbato krepšas. Tik vienam portas roka garsinti tekių arbato, mišku sverpiučia, viršūnėje ir nuovargi išverkandėja. Is kelinės krepšelio, skirtincoje dantimi portas arbato bėrė viršukinti miško ūlensčiobrelį, atsubrūšolę, mėtą, tieso krepšlio uogą... Visa ežerėtoji palaipnija A. Antutui padidėvė. Jo įvairovė didžiausia paslaptingumo vieta. Tokio iš mūsų krauj nebusime.

Lietuvių sprūnus, val anginių išiliapenoje laukė. Dabar jau buvo "tėvų" padeginti iškėlėjant "fotolių" kompiuterius. Tačiau buvo nauji "Dravos" vertėliai, linkevo portas. Čia buvo "Dravo" viršūnė, "vir" kuri užėdo 17 žmonių, ir "fotolių" - vienė su "Dnu", vauduliniu, su torba, su kančiomis.

Portas vertėliajoms į miško vaučių bokšanuką. Tiki A. Antučio temu buvo, net kaimo žmonės užlenčė. Tik parilenkinti vaučių bokšanuką, o portas jau kitojų kalnelio pusėje. Prisigrybtas daug, kaip neskaidras pavasari, bet išvyništė nesijogau, ne portas, labiausiai pritypus gyventojams, nes iškino, kad labiausiai iškiše virši net trijų kartų iš visų nauju sandėniu.

Atrinkimini savo akademijos įstaigų kabinete iš R. Daubicko dėme

apie porto tėviškės prisiminimis, kad ji buvo labai išsilaikusi, počiau miška karo lytėdži, bet ji - iš priešais - užpiras, nebuvo jei sumigdyti praklūduku, o bet miške, kurią porto valvojai paruošė renginti!

Tik šiam "praklytų" laikotarpiu, kad A.Mintutis lietuvių lygumų vairuotojo apivilktoje storo frontinių chalate ir atrodo lyg kato turkui, per mišką jis tuo lyg briedžių nėvavojant, nuprancūzintas, bet jo ypatingoji virbta iš tumbryčelių į ilgai buvusį mūro būstą.

Praėjus 15 A.Mintutis - "juoli" (naujų mokyklų miško nepradėjė), Savo Grīžo iš kelionės po Centrinę Ameriką, kurioje buvo lėgėli, paskojo įgyvendinę, rodo "žiemos" žiemos "traustinių" dovanų, su dieliniu universiteto įstaigų kultūriniu įventyklė, apie kurio vienosių piktogramytų buvo žinoma.

Artejo A.Mintutis jubilių juosto. Rikiėjo pasiruošti krečkeip į apūdingei. Įmūši kurti spaksteklių pagal poemėlę "Eglės sūnus". Beber net pasistebiu savo fantaziją. O tada, Pabandėm, kaip ten išeins, klausau veikus, kaip jiems atrodos, ar čia bus išeis, ar duos tėvai pinigų rūbams. Vieni tyli, kita - nako, kuo čia vieni nesuomenė, okelios mano nuklötinės aško: "Tik darykin. Vienu išėjo ir dabar išeins." Taip ir buvo. 1983 m. sausio mėnesį vyko Šventė. Visa mokykla ruošėsi ir vieni krečkeip sutartinių dirbo. Statulėliai pišė tėviškė-dovanaus poetui, žiurinė ant juostos išsiuvinėjo "60". Šešę puošė iki ranko, net direktorius Držinius dirbo kartu. I jubilių net aplinkinės mokyklos pakistėm. Reptuoja iki muzikimo likus gal valandai, ateina mažo vyras ir pašoko, kad mirė jo mama, mano alyta. Ir nemačiu vienos atventės. Nuo to laiko, j-i tik projektonim ką nu A.Mintutiu gatyti, žubiu, kad knieku įvyka. Nuò jomų nuo vėjainė į "Dravo" birželio mėnesių-žiūrėjo tokia parkonija ir kruun, kad net vienai nėuoln ten nulaužo, buvo literatu krikštyno prisegėlių akroatliskis viena mokinukė ir pranešė mirė Mintutis, suruošinu A.Mintutio "reptyniardžimtmečio" minėjimą, - išių į mokyklą, susiaudinti kruuną visokius diktus, reikalingų iš Šventės, o mane pasivėja brolių, žodius į mėsinę ir nutekė pamažai infarktas. Mintutis Šventė nėvyksta. Bet vien tai jau buvo žolius ir apie tri dar paprastokius.

O ešimtadešimtmecio apakštaklis "Eglės sūnus" patiko ir mokinės ir vyrės. O Žilvinėlių (jų vaidino Almantas Karalius, geras ir "Sergas" aktistas", bet visiškai neatsikupiantis ir nenuvaldomas) aktorė I.Bronavičiutė net spraktabino ir scenoje dar pašakė su tuo krelių žodžiu.

O paskui Mūtutis gavo H.C.H. Andrašeno diploma ir bent du masy mokyklos stotavus pakviestą į tu atvėnta mokykloj nutarė-tarli-nė ir Kleberis. Aš, žinau, n-labai norėjau, bijojau, kad nerikioti kalboti. Bet kalbėjo mokytojas Kleberis, man tuo tik pris atsto. Švento buvo graži. Šeštadienį priėmė. Lyg žulėlydžiai miške imitacijos. Šešėjų miškelio kraštas, kuriu būr-lis ir yra kelmo Mūtutis. Švelni muzika. Nė jokių garsiai kalbė. Ir val Mūtutis sen priimė V. Kravčovę akadēmijos. Niške gyventojas, velykų draugas.

Tik žinau, turbūt po to poetas ranko, kad Vytautas Petkevičius paaiulė jį Mūtutį premijai, mokytojui, tikėdamas, kad Mūtutis negaus. Kai Mūtutis gavo, V. Petkevičius perpyko ir net iškilmingai padalyvavo. O jis - draugai buvo. Mūtutis vien ruošėsi "dailžių Vytrutų" (tarp Petkevičiu A. Mūtutis vadino) ir į Igliniuką atsivietė, bet tarp jų nėra nė viena. Tik paskui leidotuvėnė, žiurinė, V. Petkevičius kartą nėra. Galbut suprato mano natūras. O Mūtutis anksčiau: "Man to diploma nerikiš, lietuvių jo reikia. Masy literatūri." Ir tai tikrai buvo tiesa. Tai joutėsi iš Mūtutės susvajkištis g-runo.

Ir Mūtutis prajuoktuvo "pie suvalkiesi". Prie "Draugėn" pas pešant tokį atrogių, lėktuvininkų, žmonių sonių lovą. Klaujame, kai Sia. Poetas sako: "Drukiskos loška" (love). Ir paaiulėja: "Nėžosi džokeris žmonę suvalkietę, o jai motina duoda lovą ir esko, kad šis lovą-žaimon būtų gnybė, o ne jai motine jų trin-čia, ji pati ja gavo knip kraitį ir dar sulėtė perduod". O džokeris galvoja: "Kokinės žmonės ragina perniviliu. Drukiski pirmo nakti-ir lovą nėra".

Poetas vien anksčiau, kad nėra būtencio žmogus už čiukn, perdestas per Nemuną, t.y. tarpus suvalkiesi. Juo nuo tokio tais baki.

Žmogus vertęs po-turi aprenaud girių. Jis anksčiau tuo galėti per girių. O nu tuo neik per girių. "Atrinėnu, " ū sakiai, jog men "trado nu Just. Hercinkaitės" galėti viti per girių. Poetas priterė. Tiek iš A. Mūtutės sužinoju, kad nu J. Piltušin (abu jau mūžiu jam "stiliaus" iš) per girių.

Prasutinės A. Mūtutės muzikinės mokykloje vyko 1965m. baliuočio "Balsų žydėjimo" žibutės, bėgo rulai... Poetas žaikus apšalinio knygomis "Ašo ilio Garbininkui", o pats jau buvo menko Garbininkas-sirgo. Jis dar ruošosi vykti į JAV , bet liečia jau bėlido. Daug susirečinėjome, kol galėjo atvažiuoti, tiekiet iš patolo ynkilę. Nutarėme rodinti mėali. Prasudėtojai V. Lenčininkienės tiulė prie mokyklor, bet "n" nutarimus išvilkėj. Sakiau, prie mokyklor spėsim. Bet nespėjom. Budenių poetas mirė, plautas vėžiu. Per muzikinės mokykloje jautė pagrėjusių svirkų.

Sakė: "Atsaignau dvasiai ir kūnu.Drausikan". Bet trii buvo naišvili. O jo pasodintas tėviškėj užsoliukas irgi vijo kertu su postu.

Daugiuo porto namėciu.Užplankino ir ligoninėje,norė akė,kad ji nisko nenorė matyti,nori užsigti drug darbu.Bet vis tiek jaučiu kai te.

Tik laiškų birželio mėnesį parašinu,ne ruošiusi su klase miti blos pakrantę.Pryžiau leidimo aplankytai "Draugą".žinojau,kad į "Draugą" jis mokiniai namėgo živilistai.Ači jo buvusi to paklausė."Ne -,naukė,- su vaikais čia-nie".Tri buvo rusikrupime,kurybos ,vienatvarė vieta.O daubar "naujorėjai" jų vaikams parodys,turejau pro jų prasiti.Gavau labai gražų atsakymą.Počiau atnirpimčia,kad negalės su mimis boti "Draugė",bet liopū posinti juodai puodą ir išrivirti arbatos.Prečio "nepamirštai savo vargano parapijinečio."Tai men lyps išprigojimus nepamirštai.

O "Draugą" žmonės dilgėlėnė apaugutin. Liutin nėraido ir juodojo puodo arbatos paragauti.Gamtė tarci harrasi už nateisėtai/su vaikais/prisiliestima pri porto kurybos čventovė.

Rudenį,1979 rugpjūčio 21 d.,lapėmis g-lytant,porto mira.L-idojo-
m. Alytuje.Pumr nėrobi,kad leidotuvės labai paprastas ir buklis.
Išėjo Mstutis,ne sulaukė Atgimimo.Išėjo tyli-i,be garsių kailbų ir
graudžių strypinių laikrakčių.Vienu kito neryški žinutė.Lyg
nėkai ir nateisitiko,kad vaiku prieulis neteko vieno savo piliečio.
Ir savo testamentiniamas vilnoraičių jis tik ayežu. Kadangi ant
koko prabė:Prabovėjo minėto garban smurtyboj- ir Iglinukos mokytojai.
Im atidavė savo ištikiniusiu mokinį dzūkų smiltelci.

Prašidėjus Atgimimui vis pagaliaudantome,kad A.Mstutis jo ne-
sulaukė.

1979 m.gegužės mėnesį mokykla buvo pavadinta A.Mstutie vardu.
I 18kilometrų atvyko Žmonė,čiūnur Velius nu Žeimė,kiti porto gyminės,
režystojai V.Kukulė,P.Kaidošaitis,J.Linkavičius.Daug mokytojų,anksčiau
dirbusių Iglinukoje,net "aplankinių" mokyklių nurodėsi ir Budričia moky-
tojai.Iškilminga mokykloje.Senoji praečių gėlių triku ir palikom tuš-
čiai kėdė tam,kurių turėtų sėdėti garbingiausiai.

Apibūdingiai prabėjo knygu autografių skaitymas,mokiniai priera-
kių.Paskui linksmas atstovas tėvölkėj.Tai buvo triukšmingas gegužis,
metas,kai išvoms žygeint važiuodantvoma į "Draugą",bet anbar buvom čia.
Tai grždo porto atminimine-jo vardo-jo mokykla.Bet nė vis galvo-
ju,kokias reikšmę turės taz vardo tiesa,kuriu A.Mstutis nepažinojo.
A dar vis jaučiu pernai nepamirštai "savo vargano parapijinečio".

Rugpjūčio, mirties diena, dvaras, gedulo pertraukos, taurė minime giminės dieną, ūgūčiai - mokyklos vardo dienai ir eitynės iš toviškė. O kaa po manęs? "Smogus gyvas, kol jis man gyvieji". Ar etminas kaa lapams krintant keliai į Alytaus kapines, kur liko mūsų kačiagėlių pri-susirietusio nėžylio-antkapinės prieinklinės skulptūros "Vaike sibūnas"? Ar gėtiūčiai, išvę žydėjimai, kviečia į "Jėzavę" iglisukinius (tarp pastovų vadių). "Nen iglisukinių, nes knapuoti, -" nakydavo. Nen įparagojo gail n- A. Petručio talento didumus, bet jo nemenybės štaičiai, smogaus žmogiškai gerumai. Lys ne buvalkijos Jirsis jis praeidė, ne Survelkijos grumetės penčio. Bet jis vienadūjant, kad turi padaryti viską, ka galia. Jis buvo atsklikus iglisukinius.

Pasakoja mokytoja Petrutė Karčiauskaitė
gim. 1920 m. Igliaukos k.
gyvenanti Igliaukoje, Jaunimo g. 5-8

Nors mano ir Matučio Matulevičieus Anzelmo téviškes buvo gantarti(skyrė gal trys kilometrai)bet nuo pradinės mokyklos laikų ligi 1969-ųjų metų rudens tik žinojeu,kad Anzelmas yra rašytojas.Tašo vekoms knygėles,pasirašydamas Matučio vardu.Susitikusi niekada nebuvojis buvo jaunesnis už manę gal dvieč metais(daugiau kaip dvieč).Ji der mokėsi,o m 1940-ųjų metų rudenį jau pradėjus dirbtį mokytoja i Gražiškių prie pat Lenkijos sienos.

Pradinėje mokykloje mokėmis kartu,bet jis mokėsi gal dvieč sriūmis žemiu(tada buvo ne klasės)Mokykla buvo sena,tiesiog begriuvanti,toje pačioje vietoje,kur dabar kultūros namai.1930-ais metais mokyklę perkélé į Stegniūno namą.Labar tas namas nugriautas,pastatytas naujas ir priklausuo Balčiūnam.

Matulevičiukai Julius ir Anzelmas ateidavo per pievą,esadčią už mokyklos,tačiau.Rudenį būdavo didžiulis purvynas,tad kartais tertiabu ant arklio atjodindavo keliu pro kapus.Abu mokësi vienam skyriuje.Buvo labai panašūs.Nežiojo milo kelnaitemis ir taip vadinejasi prenčiaisiai.Taip vadino švarką su sukštū uždaru kalniciumi.Mokë ligi 1932-ųjų pavasario labai puikus jaunus mokytojas Jonas Balekevičius kilęs iš Krošnos.Šiam žuvus(lipdamas į traukinį paslydo ir užsimūšę) mokë Savickas.Anzelmas tur būt ir baigę pradinę mokyklą prie Šavicko.

Po mokyklos sutikau pirmą kartą 1969-ų metų rudenį prie mokyklos(dabarinių klebonijos)ir ,žinoma ,nepažinau maninu,kad kurio ne mokinio tévas.Tada pažinnu,kai pažiaskę,kad esąs Anzelmas,nes spyliuoję kitos tokios vardo nebuvo.

Nuo 1969-ųjų metų rudens,tiksliniu nuo naujo mokyklos pastato atidarymo,buvo palaikomis molatinini artimi cantykisai tarp Matučio ir mokyklos.Važiuodavome į Budninkų mišką ir kai ievos žydi,ir rudenį grybauti ir kitomis progomis.O taip pat ir Matutis dažnas svetbuvo mokykloje ir kviečtas,ir čiaip atvežiavęs į téviškę nepraejo neužėjęs į mokyklą.

Budninkų miško pamiskoje už antros Verėnos Matutis turėjo kletę.Pri. Olos.Buvo dviejų sukštųj. Pirmame sukštė įvairių pavidalių audžiuvasių medžių šakos,žaknyn,antrame sukštė įvairiūs dovanoti ar noviški audinisi,juostos.Pirmame sukštė vietoj stalo buvo didžiuliukelmas,p kedos-mazi kelmelini.Tenjis dažnai gyvendavo,ten rašydaavo.

Koks buvo Matutis.Paprastas,nuoširdus,visuomet besišypsantis,niekada nepraeina net ir pro cilinių pažiastamų kaimo žmogų.Vienodai kalbojosi be pataikavimo ir su ministru.Pati mačiui.Per mokyklos

atidarymą kalbėjosi su švietimo ministro Gedvilu. Taip pat lygiu su eiliniu pažiūstamu kaimo žmogumi.

Mylėjo gamtę. Pažino kiekvienu Budninkų girios medį, kiekvienu paukštį iš čiulbėjimo, kiekvienu bebrų gyvenvietę. Jis miške jautėsi kaip namuose. Daugelių savo rašinių prototipų émė iš savo klėtelės aplinkos. Parodė mums ežeriuką, nedidelių, bet strodas, gana gilių, aplink ligi počių krantų apaugusį didelias medžias. Tie medžiai atsispindėjo vandenyje. Tai buvo "Miško televizorius" prototipas, o Lietuvą mylėjo.

Klėtelė nėdegė. Padėjo statyti aplinkinių mokyklų mokytojai iš mūsų mokyklos mokytojas Bujauskas (dabar jau miręs) ir gal Ryselis. Vaišinės labai skaniai žolių arbata ir kmžkokiu ant pilu.

Matutis artimai bendravo su kompozitoriumi J. Gaižausko ūrima. Kartą buvo atvažiavęs į Iglišukų kertu su Gaižauskais. Kai Švento penkiolėčių metų (tiksliai neprisimenu, bet, rodės Matučio namuose Alytuje), lipant į antro mukštą ant laiptų Gaižauskų ūrimą kažką grojo. Taip pat grojo ir vėliau metu.

Matutis greitai susidreugaudavo su vaikais. Grožiai skaitė savo eilėraščius. Kartą klausiu: "Kodėl nieko neramai susugusiemus, jau nūmui?" "Man artimi vaikai, sė gerinu visku matau vaiko akimis."

Parašė gal vieną ar du eilėraščius apie Iglišuką, savo tėviškę, vaikystę. Taip pat sukurė Iglišukos himnų. Labai gražūs žodžiai. Harmonizuota kompozitorius Gaižausko. Mokyklos choras gal vieną ar du kartus padainavo. Bet buvo harmonizuota gal ne visai vykusiai. Ir neprigijo. Gal ir dėl to, kad jau buvo anksčiau parašytas Iglišukos himnas. Žodžiai mokytojo P. Klebario, harmonizuota mokytojo Balicko (jau mirusio). Šis himnas jau buvo Iglišukai įprastas. Dainavo ir mokyklos choras ir kultūros namų choras.

Paskutinių balandžių prieš mirtį taip pat buvo atvažiavęs į mokyklą. Kartu buvo atvažiavę ir aktorė Leonavičiūtė, literatūros kritikas Linkevičius ir daugiu dar knygai. Buvo Matučio tėviškėje. Gyvenamasis namas jau buvo statytais, bet nebaigtas įrengti. Pasodinėtas ūdėliukas.

Buodėsi važiuoti į JAV iškvietimų ateiunte jo pusėnėrė Alė, o gal Lenutė. Skundėsi, kad skubda ugniorius.

Grižęs iš Iglišukos Kauno klinikose tikrinosi sveikatai. Kauno klinikose dirbo, o gal ir tebedirba jo sūnus-gydytojas. Ir 1985 metų rudenį grižo į Alytų jau karate. Rožė kol pajėgė.

Buvę iškilmingos laidotuvos Alytuje, bet norė iš iškilmingiausių laidotuvės žmogus iš Anspilio neugrėžins.

Gal nujautė savo anksstyvą mirtį. Po mirties buvo rastas jo savoti kas testamentas.

Pasodinkint kadugėli...

Man ant kauburio-ant kapo

Pasodinkit kadugoli.

Akmenin nekalkit vardo-

Įrašykite į ūždis,

Prisiminkite tiek kartu,

Kiek daigu Jums Siruin Žildys,

Kadugėlis težliuoja!...

Kad paukštalis čia atskristų

Irsudrų nepabijoja,

Taip, kaip ež-

Linksmai pragystu...

Ir vaikai tegul atsina

Čia, prič Nemuno, prič girios,

Kad girdėdamais jū daing

Jaučiuus Tėviškėj nemiręs.

Ir žaliuoja ant kapo Alytaus kapuone, kengėlio, kur palaidotas Matutis ir jo vyrimusias sūnus.

Pasakoja mokytoja Aleksandra Erentienė
gim. 1935 m., Macijampolėje
gyvenanti Igliaukoje, Vytauto g. 22-6

Tai buvo 1969 metų gruodžio 20-oji. Tada nė pirmą kartą išgirdau poetą A. Matutinį, skaitantį savo eilėraštį "Vaikystės pasaka Igliukoj". Čia jis pasakoja apie savo mokelius, kalba apie žmones, kuriuos pažinojo, bendimokydamas Igliukos pradinėj... Sunkus buvo keliess iš mokslo.

"Leikus laikrodį vaikystėn atsuka. Pate pabėgo, o manęs nelaukia..."

Šaukia man ūždisi:-Sveika vaikystės pasaka!

Dok pasveikinta, liūnus išbriesci Igliukai!"

Tai ištrauka iš to eilėraščio, po kurio pasireišė-Tavo, mokykla, daipuojančias mokinyn.

Tarp ir presinėjo mūsų pažintis. Kickvienuis metinis poetas atvažiuodavo į mokyklą ir, žinoma, vis su naujomis knygomis. O kaip mes laukdavome tu susitikimų! Tai buvo nuostabus žmogus, mokėjęs savo entuziazmu, nepailstomu energija, gražiu humoru užkrėsti kickvieną, kuri jis tik sutikdavo.

Drėvė Vėrėnos givioje, remiasi tekanti Ulos upelė. Čia mūsų poetas laukdavo gegužės mėnesį, kai pražydaavo pokrahtę baltos lievos.

O prakui knygos knygos, padovanotos mokyklai. Susitikimai, kurie niekada neišblės iš atminties.

Ir 1985 metų rudenį mus pasiekim liudna Žiniamirė Poetas.

Jis nemirė, ne ne, negali būti,

Kad ąžuolas palūžtu be audros,

Tiek viesulų didžių ir negandų atlaikęs,

Tiek... stiebęsis ne puliovas,

Kad tik viršunė saulėi pamojuotų.

Jis nemirė, ne ne, negali būti,

Dar miško pasaka tebegyvn.

Dar posmai liejasi iš lūpų va,

Kaip saulės knopinėi birželio rytą...

Dar tiek neužbaigta, neišnokytą.

Tiek užmojų, liepsningų, didelių.

Ne ne, nė nieknip, nieknip negaliu

Bepatikoti nuojauta tamsin,

Dar su mumis jo žinganliai ir dvasia,

Uninom ūžiesiausiom tāviškai, pralypę...

Mokykla buvo suteiktas A. Matučio vardu. Turime klasę-kabinetą. Ten aš vedu lietuvių kalbos ir literatūros pamokas. Su savo suklėtininiu - Šeštakėliais rengiame jo eilėraščių iliustracijų parodas. O gimtadienio proga prie jo portreto padedame gėlių puokštę.

Tokią prisimenu poetą Anzelmą Motutį.

Pasakoja mokytoja Asta Urbonaite
gim. 1935 m. Igliaukoje
gyvenanti Igliaukoje, Iglės g. 13

Man teko laimė pirmo kartą turinėjinti su Mėtuciu 1957 m. Apie jo kurybą dar nebuvo girdėjusi. Tuomet jis pėsinė kaip puiku žmogus, neprasytais mylanti gamtą ir savo girstejį kraštą, kaip naktinė turinė. Pirmiausiai mano darbo metinė, o buvo paciuota į respublikinius turismo vadovų kurus. Tai buvo praktinių 10-ties dienų sygių po Daūkijos kraštą. Buvo sudarytos dvi grupės po 20 žmonių, vienai grupėi vadovavo instruktoriaus iš Vilniaus, kitinai - institutin. Instruktoriai skyrėsi kaip diena ir naktis. Vilniuje buvo lėktuvė, pašiurė, nekelbus, o Mėtucis - linkmenė, nurodinga. Man teko laimė keliauti Mėtucio grupėje.

Žygis buvo nelengvas. Oras padidėjęs salteri ir lietimas. Kiekvieną dieną bėgimo nuokelinant 10-15 km., tempiant rankas supring, nes maistą ir palėpingę triuką pat reikėjo naudinti. Keliavon miškais, taurėmis, upių pakrantėmis. Grupės bėgimų nuokelinant išskirtinių, kertesi susitikimose užkirktur nuolaidų bendra atovykliavietę.

Man, neprityrusi turistui, turinėjosi auglio akmenys buvo labai sunkios, "tročė" kada 10 dienų tikrai neištverciu. Kuprinių buvo per daug sunks, palėpinėj virgoti buvo kitaip ir salteri, o naktis, nepraminto naujajant ežero ir uodo vadočių, negaličiu valgyti. Bet vien laimė, kad nė pateken į Mėtucio vadovaujančią grupę. Nuo tų pačių vadovo akylų: vilkanis nepanaudėjavo jokio sulkmens. Jis prastebėdavo tam bėgant trinti kojus, kom kuprinių pernanti, kiekuo bloga nuotaka ar blogas apstitas. Atrodo savoime gavosi, kad man neįtė maisto čavings peridegā vieni matas, o ir palopinė atviruose tiltuose, kai ja reikėdavo statyti. Kad šiltai ir minkesta būtų virgoti, bus išmokė palopines statyti ant leužavietės. Pagalios žuokingos istorijos, popasakoton Mėtucio su tokiu junioru, kai jam teko valgyti kofą, išvirkto iš uodų, padėjo išvirkto paskutinių psychologinių tarjių. Pradėjau ir nė gerti kavos iš ežero vandenės su plunksnomi.

Entitatis buvo geras psichologas, labai demartinės, visiem vandenims gera sėja, poterius, jis reikia ir užsirinkimui. Visuomet jis buvo linkmenis ir nepraverstantis, išblakdydavo ir manu bloga nuotaka, perdirbdavom nuovargi. Jis išmokė mani į minčius ir nepraciessimus žiūrėti tu junioru. Jo nuotaka ir gera užsia perideavo ir manu. Šunkus augis visiems topo gera priemoga. Jau po keletos dienų mūsų grupė tapo viena garsi garsis ir linkmeni ūžima. Ko negaliu buvo posakyti aplinkos grupė. Kelias žmonių neištvarė iš jos išėjo.

Netutis nėgdavo žvejoti.Kirkviene dieną kelionori sužinent ir eidavo žvejoti,o grįžę ,nėkydavo,kod mes daug prarandoms,nematydamis nušron,neigirdamis atbūndančio miško ir pasiulė norė kartą sutikti sužr pri laužo.Dar ir rabor princinėn,ta nepakartojojama jaučia,kaip mes priešaismi prie degučio laužo klausomis atbūndančio miško garsu,atrbōjom kaip pradedu brikšti nušra,kaip patys ka Saulė,Netutis mokėjo atkreipti mūsų dėmą į nepastebimąs smulkmensas ir parodyti mums tikrai nepakartojojama gantos grožį.Likusios nušros jau neraginami sutikinome prie laužo.

Šio žygio metu mes daug ko išmokome.Bet ne tai svarbiausia.Svarbieucia tur būt tai,kad netutis augabėjo mūsų įdiegti meilę gamtei,norę kelinuti,pažinti savo kraštą.

Leng metu man teko vadovauti labai gerasiem turistų buriui.Kelinudevoms pėsčionis ir dviratinis,lietinis ir autostopas.Išvaikydojom vien Drūkijje,apklainom Žemaitiją ir Aukštaitiją ir visuomet stengdavauk si veiksmu duoti tais,ko buvo išmokosi iš savo pirmojo turismo važove.

Po daugelio metų,jou dirbant Igliniukon visurinėje mokykloje,nu mokytojein ne kartą man teko rankytis per netuti "Drevėje".Pirmų kartų pamöcias buvo išmokyti,unoteliu nomali miške,ar buvus malonius nustebinti.Ji valdojo panaudoti tiki žmogus turintis labai lekiai veis duotę ir nepanaudoti mylantin gamta.Ir tik čia,gyvenančiam gamtoje,galėjo sukurti tokius puikius kurinius vaikams.

Kirkvienos sunitikimose su gerb.poetu Nutučiu tiek Iplišukos visurinėje mokykloje,tiek paa ji "Drevėje" mūsų būdavo didelė ėventė.Su gerbinamu poetu buvo lengva ir gera bendrauti.Jis buvo papras tas ir nuoširdus,linkomas ir malonus.

Pasakoja mokytoja Aldona Ilgūnienė
gim. 1942 m., Bajėnų k., Kauno r.
gyvenanti Igliaukoje, Jaunimo g. 7-11

1985 m. balandžio mėnesį mokykloje vyko susitikimas su A. Matutiniu. Man tai buvo pirmoji pažintis su poetu.

Taigi, pasiruošimo žurnaliu, iaukiui „Vaikštai palei mokyklą ir galvoju, kokiui "limuzinu" traužiuos svečius. Žigriu-stovė už kompozitelių, ruko. Prieinuto čia, pasirodo, Matutis. Susipažistome. Pasakau, kad yra iš rajono švietimo skyriaus inspektorė. Pasiekti, kad ne mėgstęs viršininkų. Neuzilgo ir J. Linkovičius su I. Leonavičiute atvažiavo.

Mokiniai susitikime liko nedugus. Pradinukai, keletas vyresnių. A. Matutis pasidžiaugė, kad liko tie, kurieems reikia. Jis vaikoms paparakojo apie savo naujousių, sprudni ruošiamų knygų "Kas žmogiuko sirdyje". Ją nurodė vaikų teismui. Ir skaitė, skaitė eileraščius, braukdamas prakaitą nuo aukštostos kuktos paliesto knėžeklio nesveiko geltonie. Poeto palydovai susirūpinę visi siūlė pailestti.

Po knygos priatymo užlikneme visi į Zemčinę sedinti ąžuoliuką. Gimtinėje rašytojas buvo labai energingas, betorpiškai bandravo su vaikais ir svečiais. Pasakojo apie buvusius kaimynus, apie tvenkinį, kurinme mažas koronas žvejojo, bėgo čen, bėgo ten lyg norėdama viską dar kartą nors nkimis pingoleti. Kas ten žino, ką matė jis prometų tolumino...

Iš Zemčinės grįžome į Igliuką. Virš kultūros namų įrengtame buteis darbu kabinete surašome prie stalo intymesniam pokalbiui. Matytojai su poetu pažiūrėti seniai, tai ir kalbų netrukė. Aš daugiau klūpusiausi.

Matutis pasakojo, kad rudenį žada į Ameriką važiuoti. Artimesni poetui žmonės nuožiržini dziaugiai tuo, kad galės poetan temposigydyti. (Aš, nūšku, nūšinojau apie rašytojo licą). Kažkaip pažuokavo ne linkemai: "Su grabu grīšiu".

Neuzilgo kilome nuo stalo ir ruošmės citi į mokyklą.

Kadangi buvau nauja pažiūrėto, tai ir dėmesio man skyrė daugiau. Kinemo su rašytoju, šnekaučiuojamės. Gotvė įviečiai žvara (balandis žvaros mėnuo!), jauku. Klausinuojau apie mokyklą, žmones, kaip čia pritapau ir t.t.

Faskui eko:

"Aš, jums duosiu vieną patirimą. Ničnės nerodykite Igliukai, nūšai. Nosupras! Tokie čia žmonės.

O tos ašaros tikrai buvo, nes gavau tądien pirmą labai nemalonų anoniminį laišką apie mokytejus.

Pasidžiaugė ažrūliu, gyrosi, kad prieš dešimt metų be baimės čoro jo vandenį, dor ir dabar nūsigerti. Nors kažin.

1985 m. pavasarijį Javone kvietimų į "Drevę". Turėjau laimės paben-
drauti su rašytoju jo valdose. Taip buvo ten daug žmonių, anksčiau kal-
bos, apjuostė ūžimininkų juosta. (Onl kokiei sukaktuvės buvo. Nepamenu) Tiki gerai nūsimenu, kad poetas stengėsi nebūti dėmesio centre. Nuoši-
džiai bendravo su igliaukiečiniais ir iš kitur atvykūnais, vaikino nu-
vo firmine arbata, pašakojo, kaip po girių kildžioje, susitinka su
žmonėmis, kurie kleusinėja apie Matutij knižkur čia, girioje gyvenantį.
Žinoma, jis jiems pasako, kad girdojo apie tą girių.

Rudenį atėjo žinia, kad poeto nebėr.

Tai tokios nuotrupos apie mano pažintį su neeiliniu igliaukie-
čiu Anzelmu Matučiu.

Pasakoja mokytoja Marijona Želvienė
gim. 1932 m. Daugų miestelyje, Alytaus r.
gyvenanti Igliaukoje, Jaunimo g. 3-7

Su rūšytoju Anzelmu Matučiu susipažinsiu Alytuje.Jis 1960 m. mokytojų konferencijos metu skaitė savo eiles. Labinusiai įsiminė vilnėnėtukas "Mamos pyragas", kurį pats poetas skaitė ir netarė reižės "r": "...O tu metu jau būlys: ant pylago zvakės tlyn..."

1964 metų rudenių atvykou dirbtį į Igliukos vidurinę mokyklą. Apsilankinu pas savo mokinį oštuntoką Joną Gruzdį. Buvo molonisių nustebinta,kad šis mano nukletinis-Anzelmo Matučio sūnėras Kazytės sūnus.Prie ratlio sėdėjo močiutė-tai rašytojo mama.Ji pestomė ratelių su vilnų kuodeliu iš čonų,nielnių popasakojo apie sūnuko mokymąsi,apie žimą ir paprastą Jonuko gerai mokytin,kad nebūtų gėdo dėlei Anzelmui.

I svetūs savo žemietių pirmą kartą pakvietėm 1969 m.rudenių į naujos mokyklos atidarymą.Tai buvo labai didelė šventė visos apylinkės gyventojams.Joje dalyvavo Švietimo Ministras Mecislovas Gedvilas,rajono vadovai,mokyklos projektuočiai,Kauno Muzikinio centro artistai,ūkių vadovai,mokytojai,mokiniai,tėvai ir kiti svečiniai.Šio pokylio metu Anzelmas Matutis,"Boratino" libreto autorius,skaitė savo eiles.Visom laikui įsiminė "Vai kystės pašanki Igliukoje".

Poetas pastebėjo,kad padidėjo Igliukos gyvenvietė,nelikotų purvinos,neišbrandžios igrūvės,todėl vilnėnėtyje parašė:"Būtų paaveikintu,liūnus išbridusi Igliukai!"

Anzelmas Matulevičius-Matutis dažnai atvažiavo prie savo mamų ir kitus artimuosius.Ateidavo ir į mokyklą.1970 metų pavasarį mokykloje vyko poeto autorinių koncertai.Pilnutalė salė mokiniai dažnugėsi savo rašytojo kūryba.Jis atvežė ir padovanotojo mokyklai savo parašytas ir jau išleistos knygėles.Žindėjo knygelių atvežti apie šimta,kai parašys! Atveždavo jų ir vėliau.Išn padovaningo "Milžinų knukštus" su autografu:"Dažkai ,spatekusių kapsų parapijon".

Sekantių kartų atvyko ne vienos.Kompozitorius Jurgis Gaižauskas su žmona Zosele ir dukra Soule atvažiavo ir koncertavo mūsų bei kitų mokyklų moksleiviams ir jų tėvams.Daugiausiai skambėjo Anzelmo Matučio cilėms parašytų muzikai.

Prieš koncertą nė su vyru važiavo pas Anzelmo broli Romualda į Pamergių knimą.Ten J.Gaižauskas grojo smuiku ,kol spėjo visą sodybą.Kompozitoriu ir mus pasitiko pats rašytojas.Prie važėmis apkrunto stalo ilgai neužtrukę,vini nuvažiavome į Gumeuskų sodybą,kur gyveno Matučio žmonos sesuo.Ten kompozitorius Jurgis Gaižauskas net priekinė ūluoste begrodamas,šrimininkė pavožino Šviežiu pienu ir krepniu,tik ką iškeptu pyragu,sūriu,medum.Iš šios sodybos pėsčiomis nėra borys patraukėme pas Anzelmo seserį Gruzdienę Kazimierną.

Smuiko muzika sklidė per kaimą, praeivini nukeldavo kepures, susto-
jė pakalbėdavo. Suprato, kad dideli svečiai atvyko. Gruzdžių kaimo
pirmoji sutiko sunę ir kompozitoriu bei buri svečių poeto mano. Ki-
me k laukė sesuo ir kiti šeimos nariniai. Pakalbėjė, pasivačinėvė, ska-
nių kaimiškų dešrų paragavę, išvažinėmė į rašytojo tėviškę Zomē-
nės kaimą. Pamatėme medžiavose paskendusių sodybų, tvenkinį. Iš Zomē-
nės kaimo per Moništruklę grįžome į Iglinuką. Mokykloje susirinkę ži-
rovai laukė koncerto.

Jurgis Gaižauskas vėliau man parašė laišką, kuriamo dekojo
už šiuos pasivažinėjimus ir pasivaikščiujimus. Parašė Matučio eilėr.
"Iglinuko-jimtinė mano" muziką.

1971 metų lapkričio pabaigoje aš su vyru ir lietuvių kalbos
mokytoja Sofija Pivoriūnaitė nuvažiavome į Alytų pas Anzelma Ma-
tutį susitarti dėl susitikimo ir pasivežti Iglinukai skirtu eili.
Po kelių minučių Anzelmas sušuko: "Eiga su savo mašina, tai važiuo-
jame į drėg, ten praėsime pokalbi." Nors žemė buvo padengta snie-
gu (apie 10 cm), jau tamsu, tačiau visi sukrutome ir atikome važiu-
ti, tik nežinojome kur. Kartu važiuavo ir Matučio žmona. Pasukome
Alytus-Varėna plentu. Nu ir važinėmė, važinėmė: 20 km iki Daugų,
dar 30 km iki Varėnos, jų pravažinę, skirtom gelžinkelij, dar 14
km mišku Rudnios link, dar 7 km įdešinę didingo miško sinuru ke-
liuku. Nusileidę nuo statoko kalnelio susojome. Tamsoje matėsi ne-
dideliai statinys. Vieni kaip puankojęs teko perėiti tilteli, atidau-
ryti vartelius ir prieš mūs buvo tikras pačių namelis-Drėvė. Tai
bužtas ūžiakampis statinys, suręstas iš medžių ant gironų akmenų,
matėsi kominas. Namelis dengtas sinudais. Drėvė vadintamas todėl,
kad viduje buvo drėvinukas-važkinis vaikeliai su džiovinto barn-
vyko galvutes skrybėle ant galvos. Netgi knygelė, rašyto Drėvėje,
pavadinta "Drėvinukas". Kums buvo panikinta, kad ūžių kampeis-tai
bičių korio forma, kad į Drėvę atvykę ar užklydę bičiulinių bus
važinami ūžiakelių arbatai, grybaus. Viduje ūžietė elektros lempa,
buvo krosnis, kurių greit pakurė ir kopė baravykus (žinoma džio-
vintų barevykų galvas apie 6-7 cm skersmens). Buvo didelė kulbė
apie 80 cm, skersmens-stalo vietoje ir 2 plonesnės bei mažesnės
kulbelės atsisėsti. Šalia buvo sinura lova, užtintinta austu džokiš-
ka kai kur nyte spalvotin lovtiesse. Priekyje duru įrengta gironė, kampi-
na bėgai, kurioje buvo keli džokiški darbo įrankiai, pintinė gry-
bėms rinkti ir kiti. Priekyje langas. Buvo ir antras aukštasis, tik
be langų.

Štai mes ir Drevėje. Šutilpome visi penki. Garnvo arbačia, papsojo keli metrai plonų "Medžiotojų" dešreliaj, puikavosi "Giriniš" su 2 knudžio uogom, kvepėjo grybais. Aš apstulbou iš netikėtumo. Visiems buvo begalo įdomu. Sužinojome, kad aplink Drevę teko sienuras, labai čvarus Uosupio upelis, kurinė plūduriuoja aliumininė uždarni dėžė, Anzelmo puudojama minčiai laikyti ir žaldyt. Metoliede kaimečiai Pnucupys. Jame buvo tik dvi sodybos.

Pasikalbėjome, paviešėjome ir ruošėmės atgal į Alytū. I kalnelį "Volgą" teko pastumeti. Igliauką pasiekome apie 24 valandą. Parsivežome suvenyrų: 2 medžio, iš kurio buvo statyta Drevė, gabaliukus, deinos "Igliauka-gimtinė manė" žodžius, džiovintų grybų. Mokytojams parvežėme kvietimą atvažiuoti į Drevę, kai iešcos žydės, kai auga bobausiai. Kvietimą visi priėmė.

Taigi sekenčių 1972 metų gegužės 9 dieną turistiniu autobusu organizavome mokytojų išvyką į Drevę. Bunku buvo rasti, nes dienos metu matėsi daug keliukų miške. Išlipome prie gražios didelės upės Ūlos, pavasarį labai pratinusios. Drevę pasiekėme pėsčiomis (apie 500 m). Mus sutiko ūsimininkas, vasiūino mudonujų burokalių galvą, vedė rinkti bobausių, rodė miškų, kuria dar nepaliestas žmogaus ranką. Ant išvirtuasion, supusių medžių vėl augo medžiai. Prie Drevės buvo tvorele iš berbrų nugraužtu medžių. Už pastato padaryti laiptai nulipti prie upelio. Prie pat upelio žydėjo beltos iešcos.

Mus vienus pakvietė "rinko baravykničių" rugašėjo mōnesi.

Vežiuoti į Drevę rinkomės anketi ryte. Miške buvo labai daug visokiu grybų, net amanos virgavo, o baravykai buvo rudagaliiniai ir raudongaliiniai. Daugiausiai matėme makavukų. Vyko grybavimo lenktynės. Pakirtas laikas - 2 valandos. Pasiskintin, kad toli nenuklystume nuo elektros linijos kirtimo. Taigi mūsy virš 30 žmonių, apairūpinę garsintmis priemonėmis: skambučiniais, dūdelėmis, kai kurie turėjo mažą šuvelį, kai nemo parveatų, pausklidome po miške savarankiškai. Na ir prisirinkome! Aš su vyru per 2 val. pririnkem 220 baravykų.

Kitą kartą teko nukvoti Drevėje antroje dienėje. Po tos dirbo išskirti iki parygių. Cirklojoci voikščiojimai.

Igliaukoje minėjome rašytojo 50 metų jubiliejų. Mokytojai, mokiniai ir Anzelmas Matutis pėdėjosi nukeliaavo į tėviškę. Ten laukėjo muzika, senuo, brolis ir kiti ertimiųj. Mama sakė: "Aš nežinau, ar Anzelmas geras rašytojas, bet žinau, kad jaunystėje buvo geras žurnininkas (suprasti žvejys). I tėvišką nunešėm rašytojo portretą ir milikome ilgam.

Prisimenu, kai mokiniautovams ir mokiniams koncertavo Jurgis Gaižausko vduovaujama kapela. Solista - Stasė Laurinaitytė ir Jonas Gatauskas I kartą atliko daina "Igliaukn-gimtinė manė". Akomponavo Galina Znaidziliauskaitė, smuiku grojo pata J. Gaižauskas. Nutilo plojimai, kai mokiniai abiems autoriams dovanojo puokštęs žibucklių, perrišo juostomis.

Vieną pavasarį atvažiavo Matutis ir sakė: "Ką pasakyti, jei sužinotumėt, kad Drevė nudegė?" Aš sakiau, kad labai gailėčiu. Tada pasakė, kad sudegė Drevės stogas ir II sukhitas. Greit Drevė buvo atstovytė. Padėjo Rudnios vid.m-los mokytojai, knimelio gyventojai. Iš mūsų mokyklos mokytojas Jonas Bujauskas dirbo 4 dienas. Tik neliiko enkatesnio ūiedinio stogo.

Der daug kartų žydės iėvos, daug kartų važiuos igliaukirčiai į paucupio knimelį pabūti pri- Drevės, tik neran ten Šeimininko Anzelmo, visada geros nuotakos, besidžiaugiančio atvykstantinius svečius.

Jis iškeliao iš emžino piilsio vietą, po jo ten iškelinovo brolio Julius, sesuo Kozytė, žmonos sesuo Gumauskienė ir mama, sulaukus virš šimto metų. Liko brolis Romueldas, sesuo Gražina ir žmonė.

Iš Igliaukos vidurinės mokyklos Anzelmos Matutis neiškelinovo. Nuolat jį prisimenu mokinisi ir mokytojai, īrengta Matučio klasė, vyksta įvairios renginiai. Nepamiršo ir igliaukirčiai. Anzelmo Matučio vardu pavadintu gatvę Igliaukoje. Renkama medžiagą Igliaukos bibliotekoje.

H U O T R A U K O S

Rašytojas Anzelmas Matutis 1973 m.
K.Vainoro nuotrauka iš asmeninio
A.Erentienės albumo

1930 m. Iš kairės: brolis Julius, sesuo
Gražina ir būsimasis rašytojas.
Iš brolio R. Matulevičiaus asmeninio albumo

Susitikimas su rašytoju Igliaukos vid. m-kloje. 1985 m.
Iš kairės: literatūros kritikas Jonas Linkevius, švietimo sk.
inspektorė Birutė Simanavičienė, mokytoja Aldona Ilgūnienė,
aktoriė Irena Leonavičiūtė ir Poetas Anzelmas Matutis.
Nuotrauka iš mokytojos P. Karčiauskaitės asmeninio albumo

1985 m. pavasari téviškèje. Anzelmas Matutis
sodina qžuoliuką.
Nuotrauka iš asmeninio P.Karčiauskaités albumo

Igliauka. 1988 m. spalio 29 d. Vienai iš
miestelio gatvių suteikiamas A. Matučio
vardas. Nuotraukoje Arūnas Tamkevičius.
Iš asmoninio G. Maliejienės albumo

Anzelmo Matučio žmona Marija Matulevičienė
Igliauka, 1988m., spal. 29d. iškilmių metu
Iš G. Maliejienės asmeninio albumo

Kalba Algirdas Matulevičius-rašytojo sūnus.
Igliauka.1988m., spalio 29d. Iškilmą,kai vienai
iš miestelio gatvių suteikiamas A.Matučio var-
das,momentas.
Nuotrauka iš asmeninio G.Maliejienės albumo

Igliaukos viršaitis Algimantas Tamkevičius
dovanoja A.Matučio žmonai tautinę vėliavą.
1988m., Spal. 29d.

Nuotraukoje iš kairės: literatūros kritikas Jonas
Linkevičius ir rašytojo pusserė Laima Kariliénė.
Nuotrauka iš asmeninio G.Maliejienės albumo

Igliaukiečiai per iškilmes, kai suteikiamas
vienai iš miestelio gatvių rašytojo vardas.
1988 m. spalio 29d.
Nuotrauka iš asmeninio G.Maliejienės albumo

Anzelmo Matučio Drevė Gudų girioje, Alytaus r.
Drevės vartai. 1971 m.
Nuotrauka iš asmeninio P. Karčiauskaitės albumo

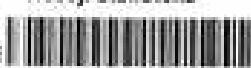
T U R I N Y S

Ižanga	1
Anzelma Matutij atsimena :	
Romualdas Matulevičius	2
Petras Klebaris	8
Petrutė Strolienė	31
Petrutė Karčiauskaitė	39
Aleksandra Erentienė	43
Asta Urbonaitė	46
Aldona Ilgūnienė	49
Narijona Želvienė	52
Nuotraukos	57

Darbe yra 57 lapai
ir 10 nuotraukų

20-4-

Marijampolės Petro Kriauciūno
vietojoji biblioteka

000023667